

architektura

1. z hlediska funkce (samostatnost)

1. z hlediska stylu

1. z hlediska objektivit

produkce místo reprodukce

Vitruvius
(kol. 80/70 – po 15 př. n. l.)

De architectura libri X

- firmitas (pevnost, statika)
- utilitas (účelnost / účel)
- venustas (krása, proporčnost)

Leone Battista Alberti
(1404–1472)

De re aedificatoria libri X

1. architekt v dnešním slova smyslu

Adolf Loos
(1870–1933)

Ornament und Verbrechen

□ rmitas + utilitas = venustas

Adolf Loos

Obchodní dům
Goldman
& Salatsch,
Viedeň

1910–1911

□ rmitas < utilitas → funkcionalismus

utilitas < □ rmitas → konstruktivismus

celek → jednotlivosti

důležité → méně důležité

spodní → horní

Lord Burlington: Chiswick House (1725–1729)

Notre-Dame, Laon (1160–1225)

funkce

vnější prostor (umístění, poloha)

vnější hmota

půdorys

vnitřní prostor

vnitřní hmota

světlo

barva

funkce

architektura sakrální (církevní)

architektura civilní (světská)

architektura forti□kační (vojenská)

architektura voluptární (rekreační)

architektura sakrální

I. typ

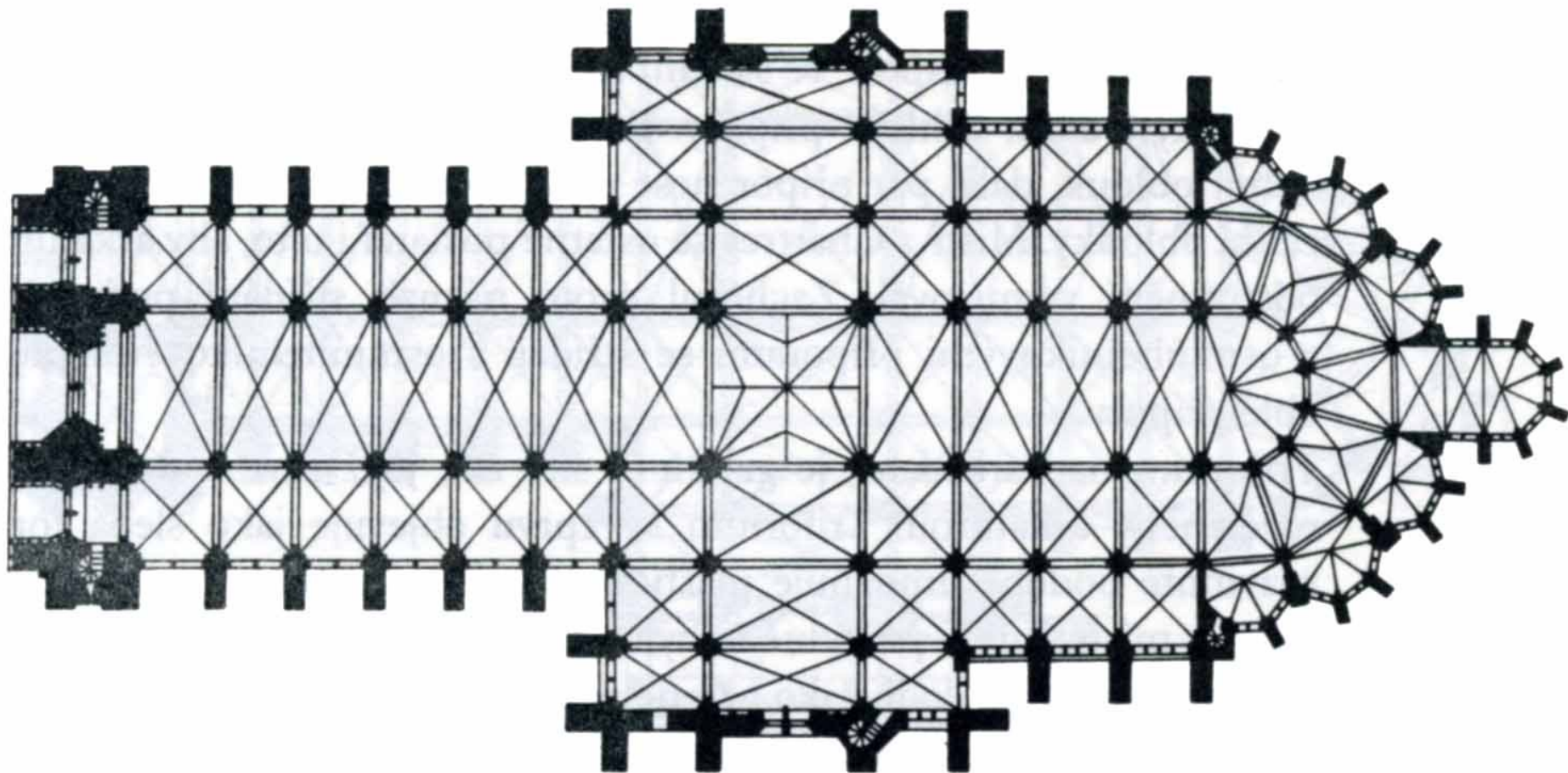
podélný typ

(biskupské, farní a klášterní kostely)

síňový x halový x bazilikální

centrální typ

(baptisteria, martyria, memoriální kaple atd.)

Notre-Dame, Amiens (po 1220)

Notre-Dame, Amiens

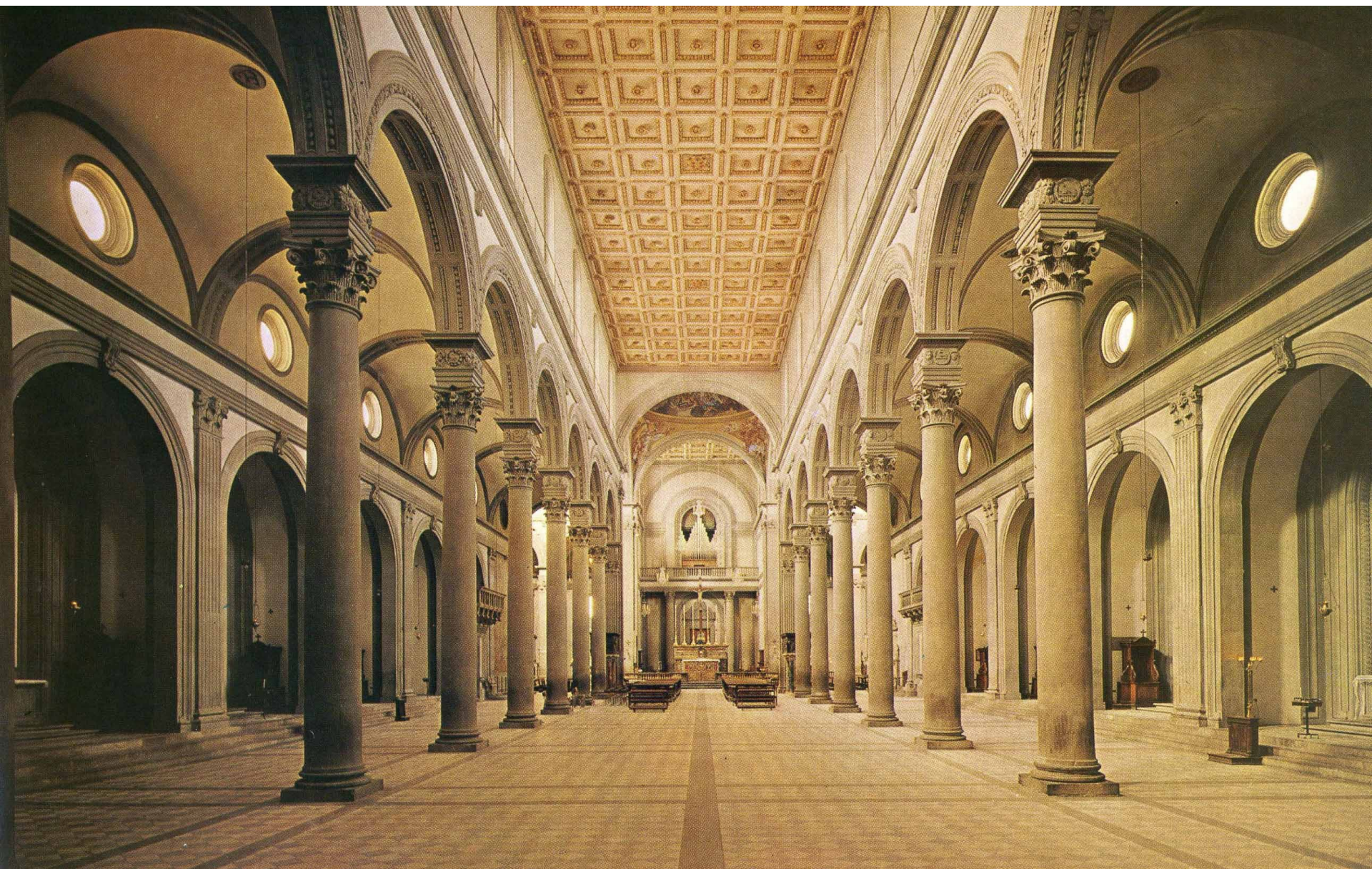
po 1220

Notre-Dame, Amiens

po 1220

Filippo Brunelleschi: San Lorenzo (po 1419)

Klášter
Na Slovanech,
Praha

kol. 1370

C. D. Asam
a E. Q. Asam

Kostel sv. Jana
Nepomuckého,
Mnichov

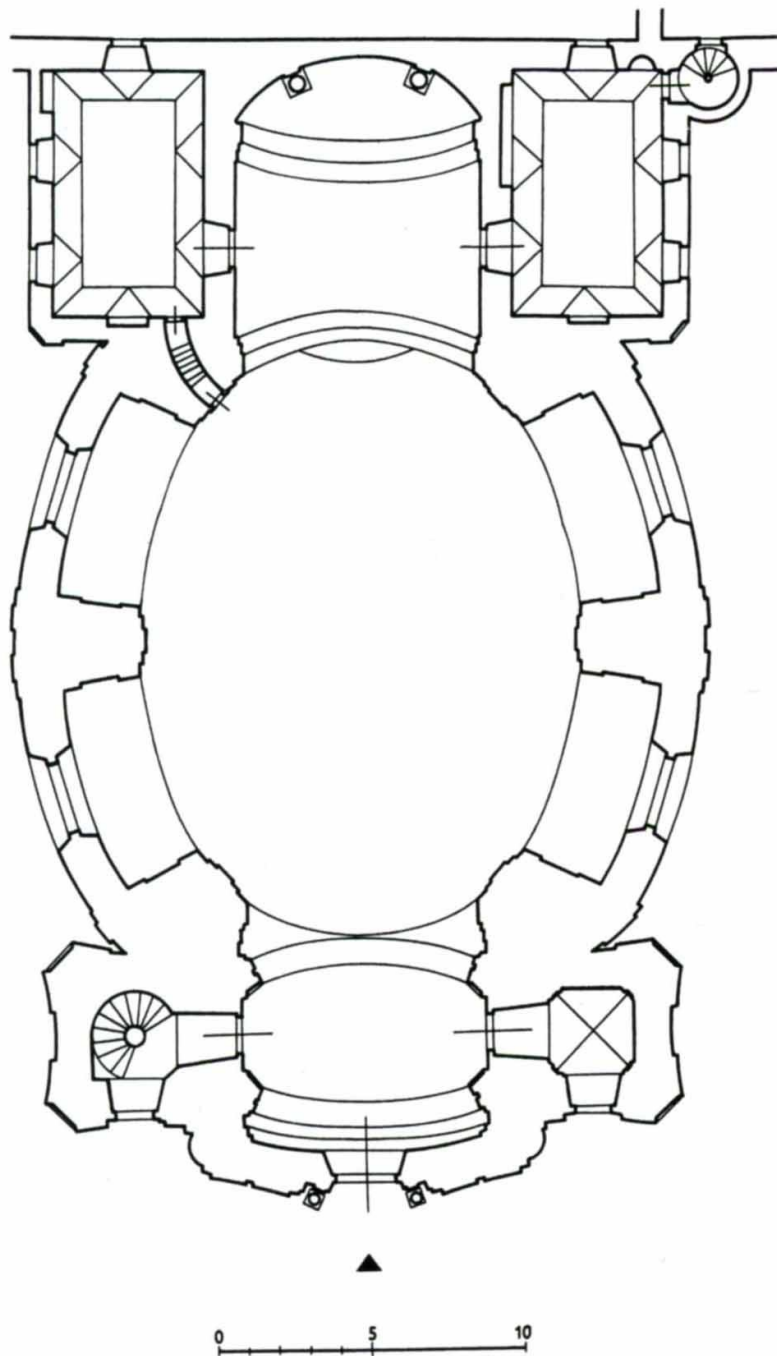
1733–1734

Donato
Bramante

San Pietro
in Montorio,
Řím

1502

Ignác Josef Cyrani
z Bolleshausu

Kostel sv. Jana,
Kroměříž

1737–1768

architektura sakrální

II. funkce

biskupský kostel = katedrála

farní kostel

klášterní kostel

Kostel
sv. Alžběty,
Marburg

po 1235

*lectorium /
lettner*

architektura civilní

hrad

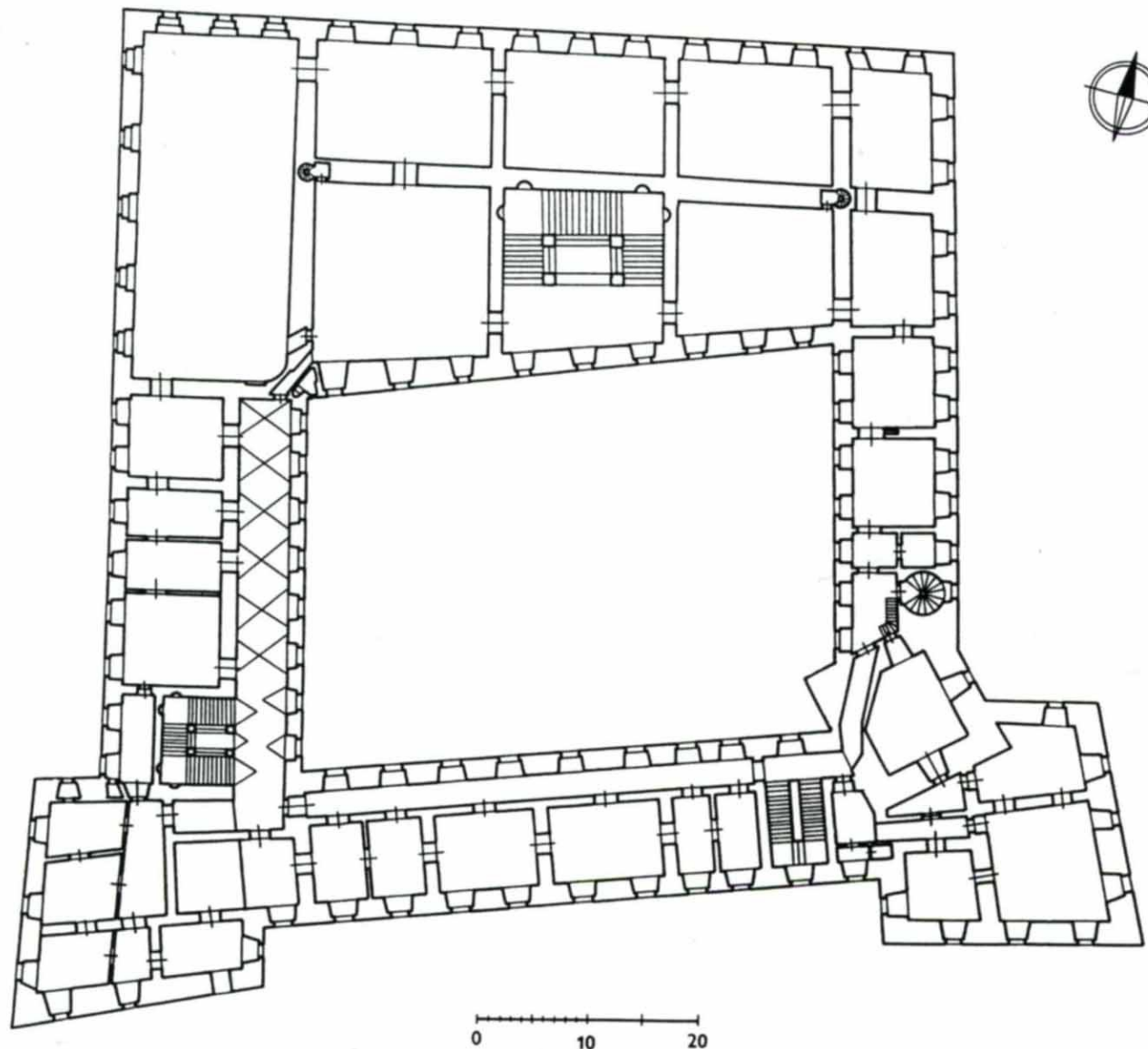
zámek

městský palác

veřejné budovy

*versailles > château fort >
> maison de la plaisance > maison*

palais > hôtel > maison

F. Luchese a G. P. Tencalla: Zámek, Kroměříž
1666–1698

hmota x prostor

tektonický x stereotomní

sloup x pilíř

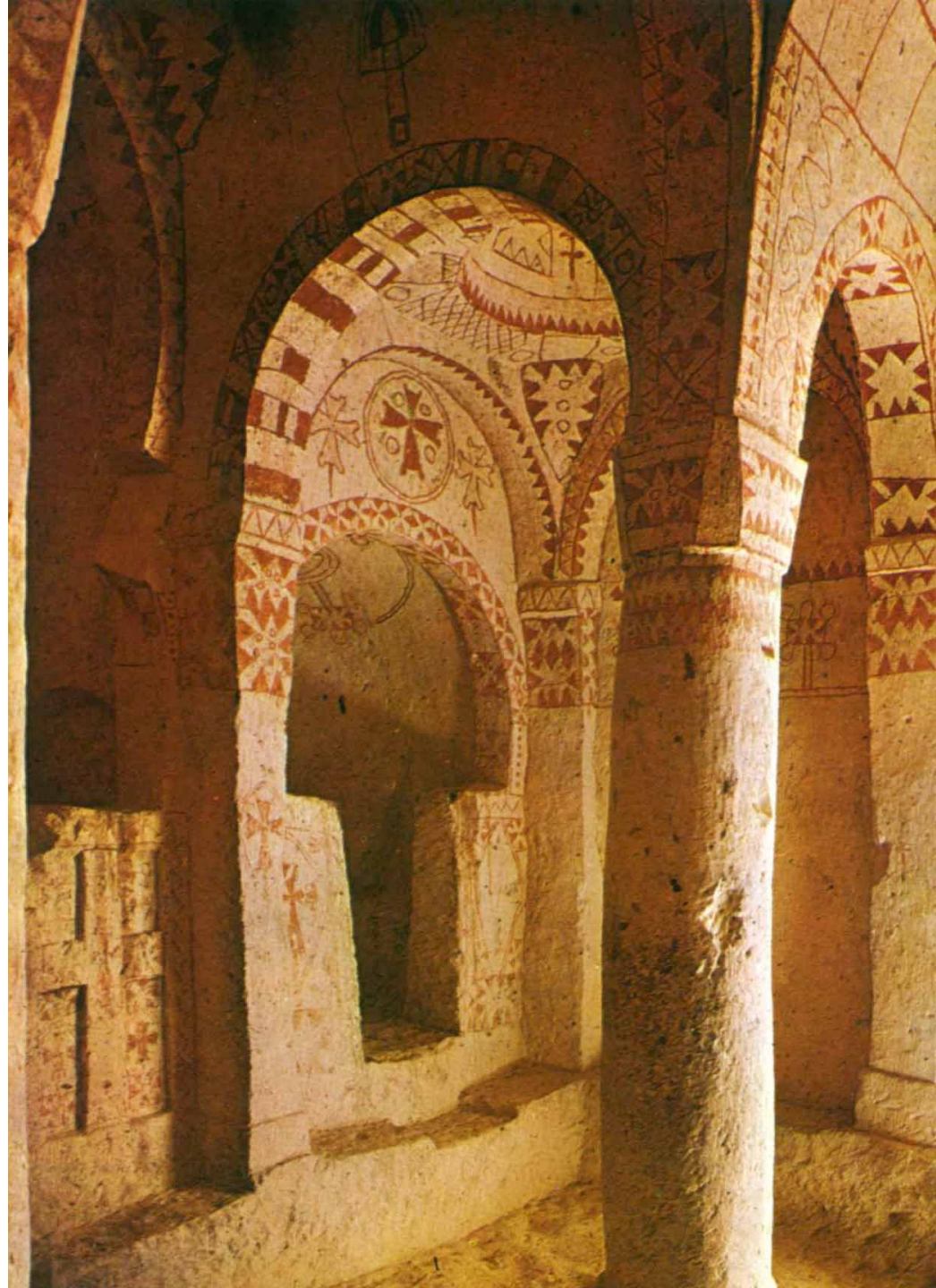

Stonehenge,
Anglie

3100–1600
př. n. l.

Göreme,
Turecko

8. století

Bernward
z Hildesheimu

Kostel
sv. Michaela,
Hildesheim

1001–1033

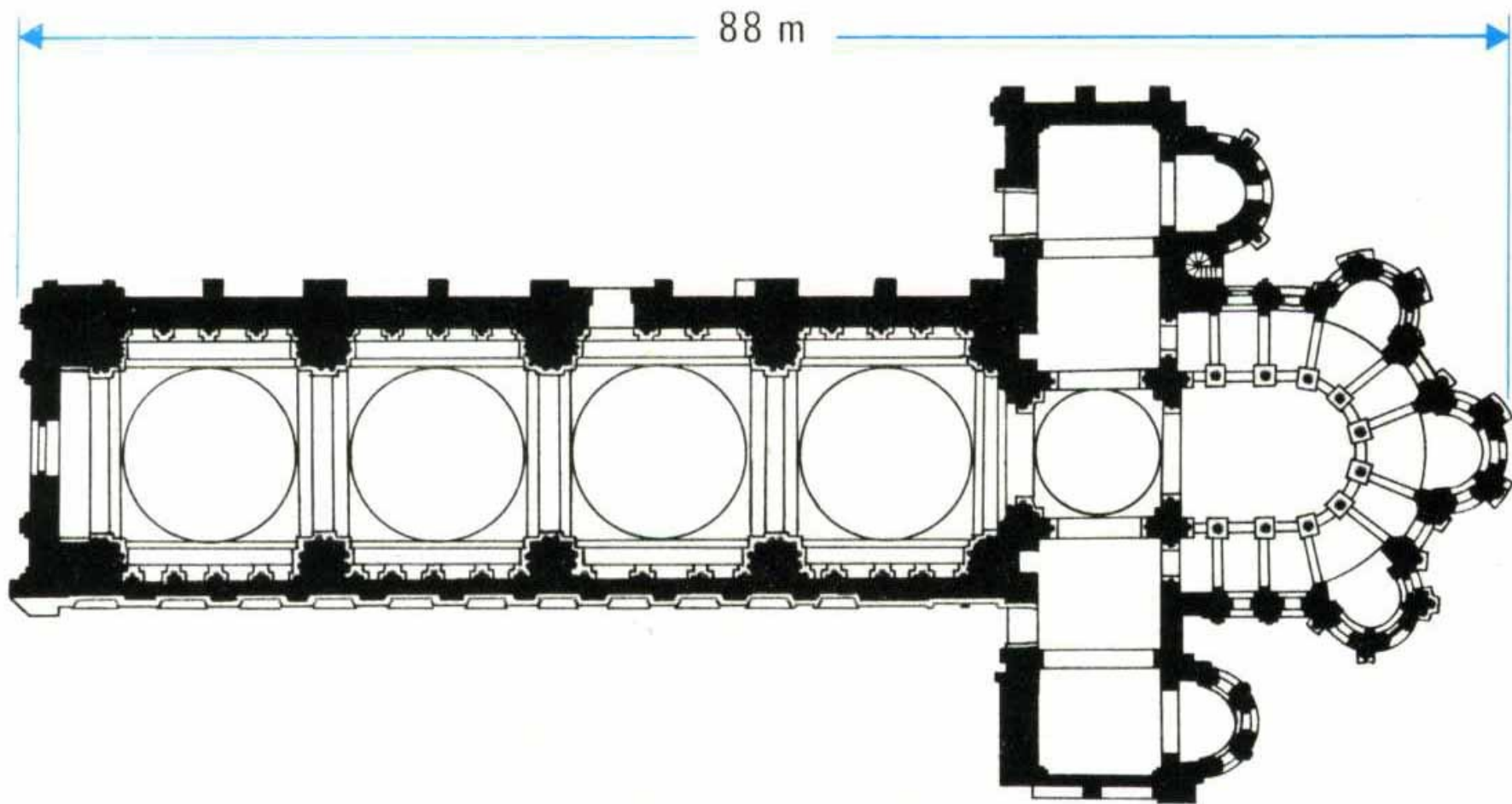
G. P. Tencalla

Kanovnické
domy,
Kroměříž

1693–1698

aditivní x divizivní

Fontevrault (před 1119)

Fontevraud

před 1119

*travé /
klenební úsek*

Katedrála
sv. Petra,
York

1291–1340

Philip Johnson: Vlastní dům, New Canaan
1949

světlo

světelný tok x světelné sjednocení

Filippo Brunelleschi: Santo Spirito, Florencie
(po 1434)

Saint-Denis

po 1231

G. P. Tencalla, D. Martinelli a L. S. Kaltner
Svatý Kopeček u Olomouce (po 1669)

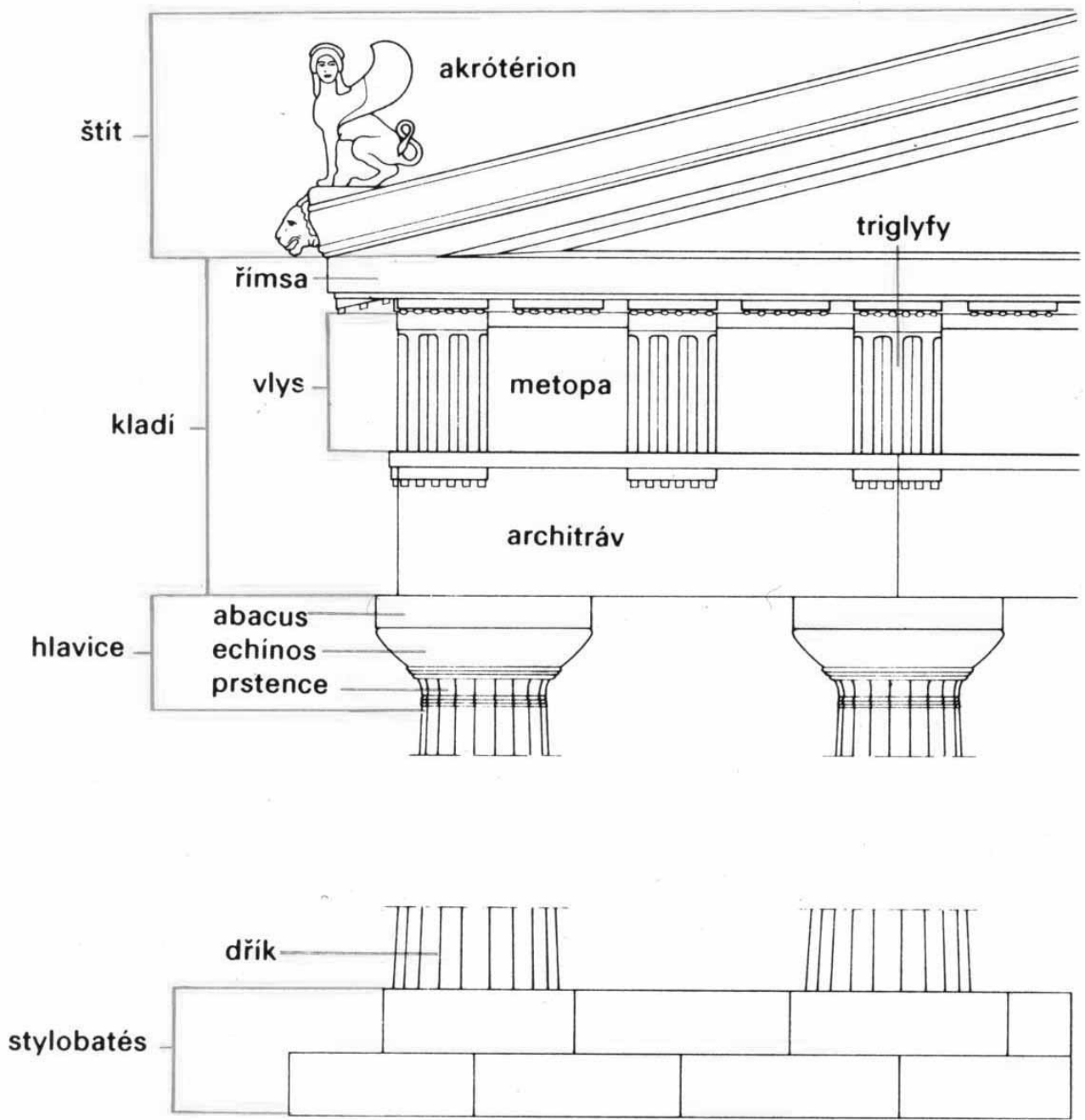
Ignác Josef Cyrani
z Bolleshausu

Kostel sv. Jana,
Kroměříž

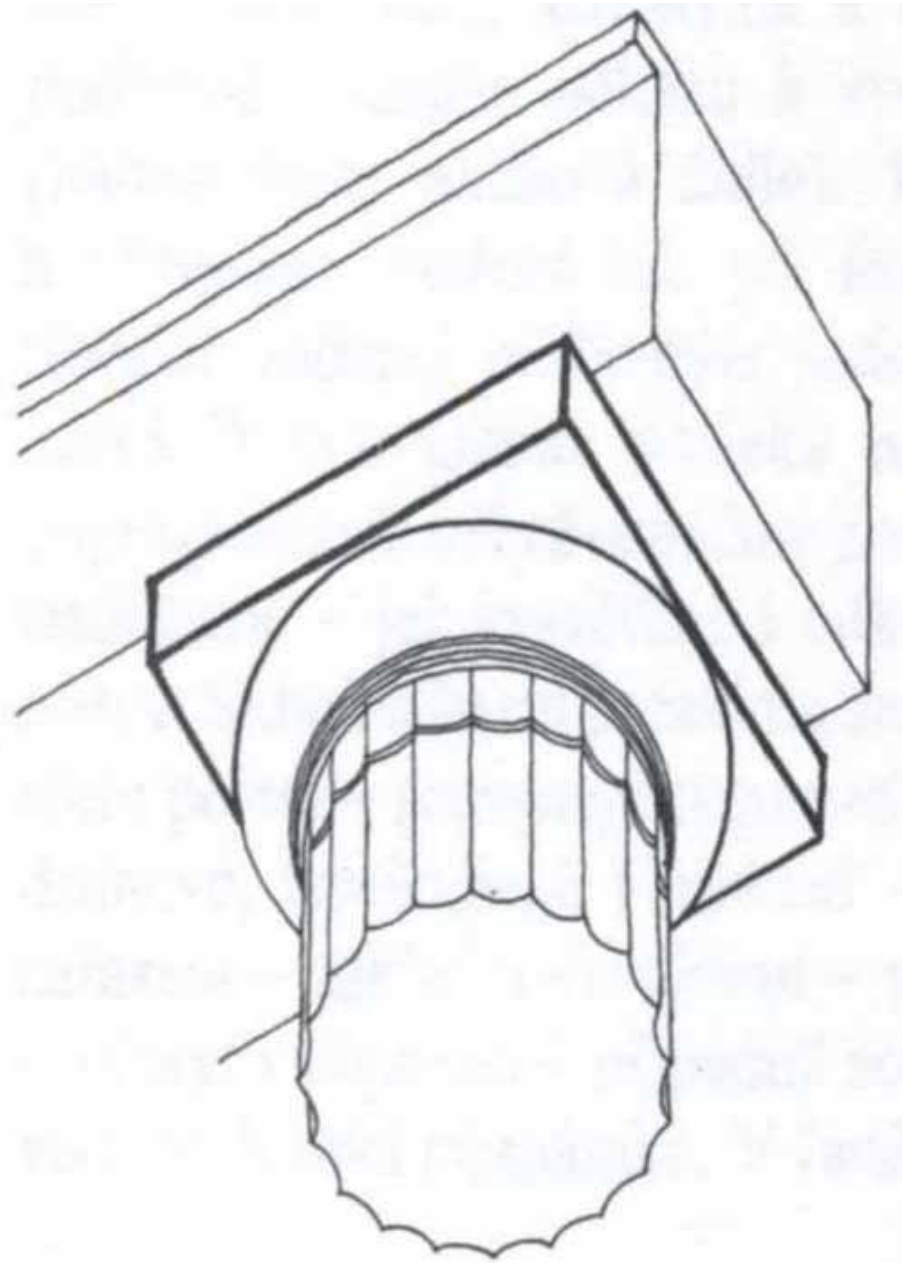
1737–1768

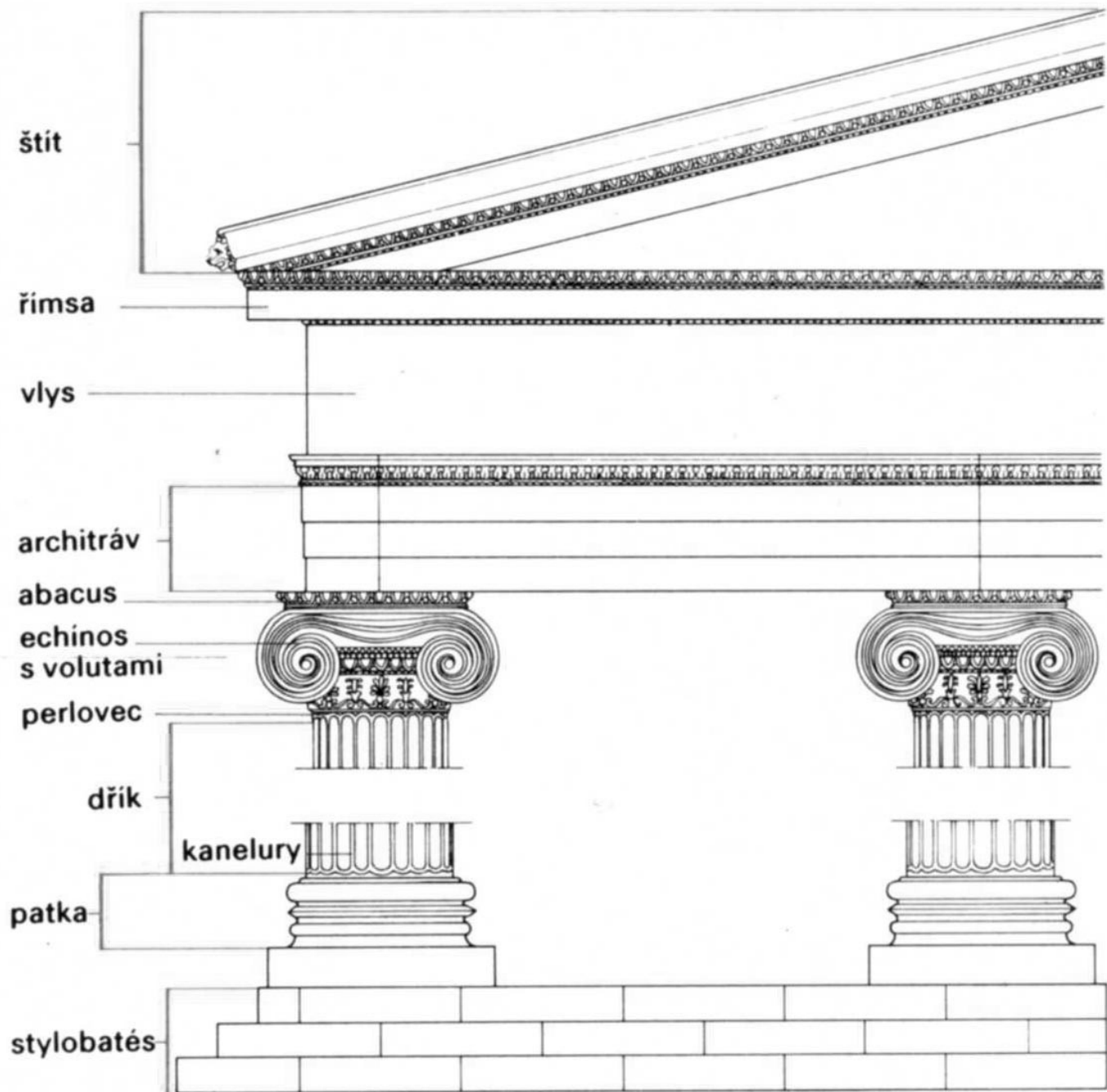

terminologie

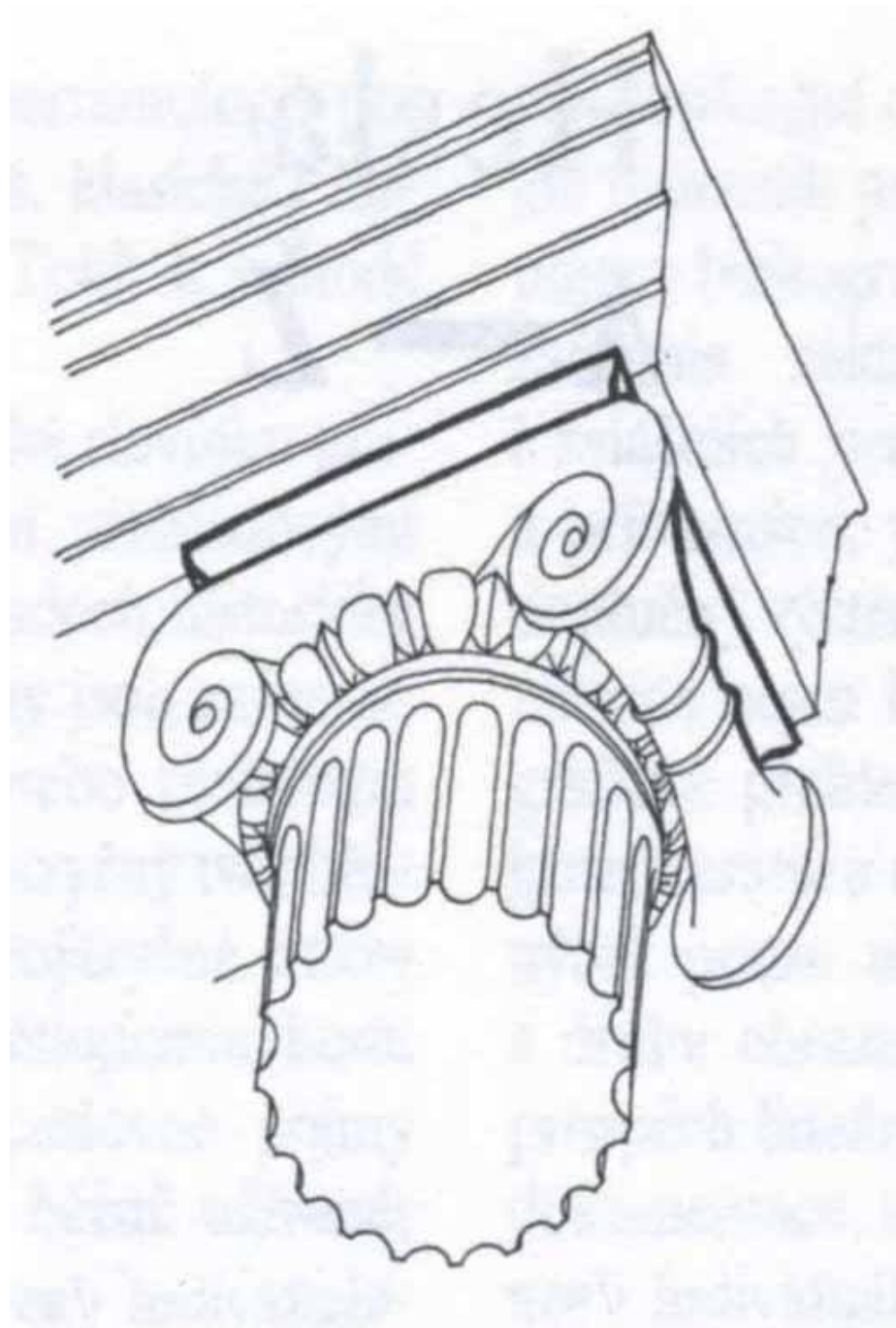

dórský řád

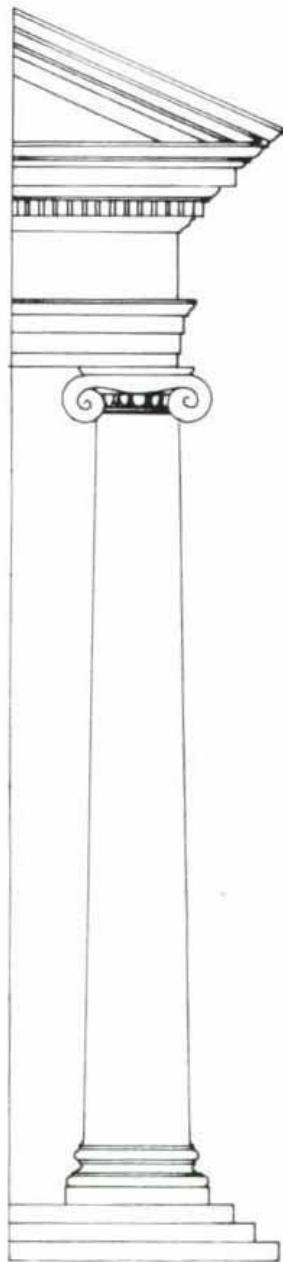

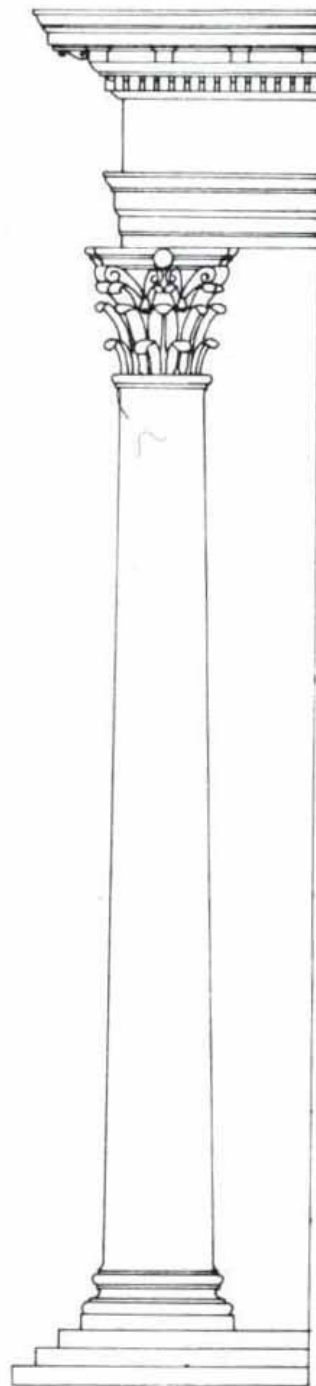
iónský řád

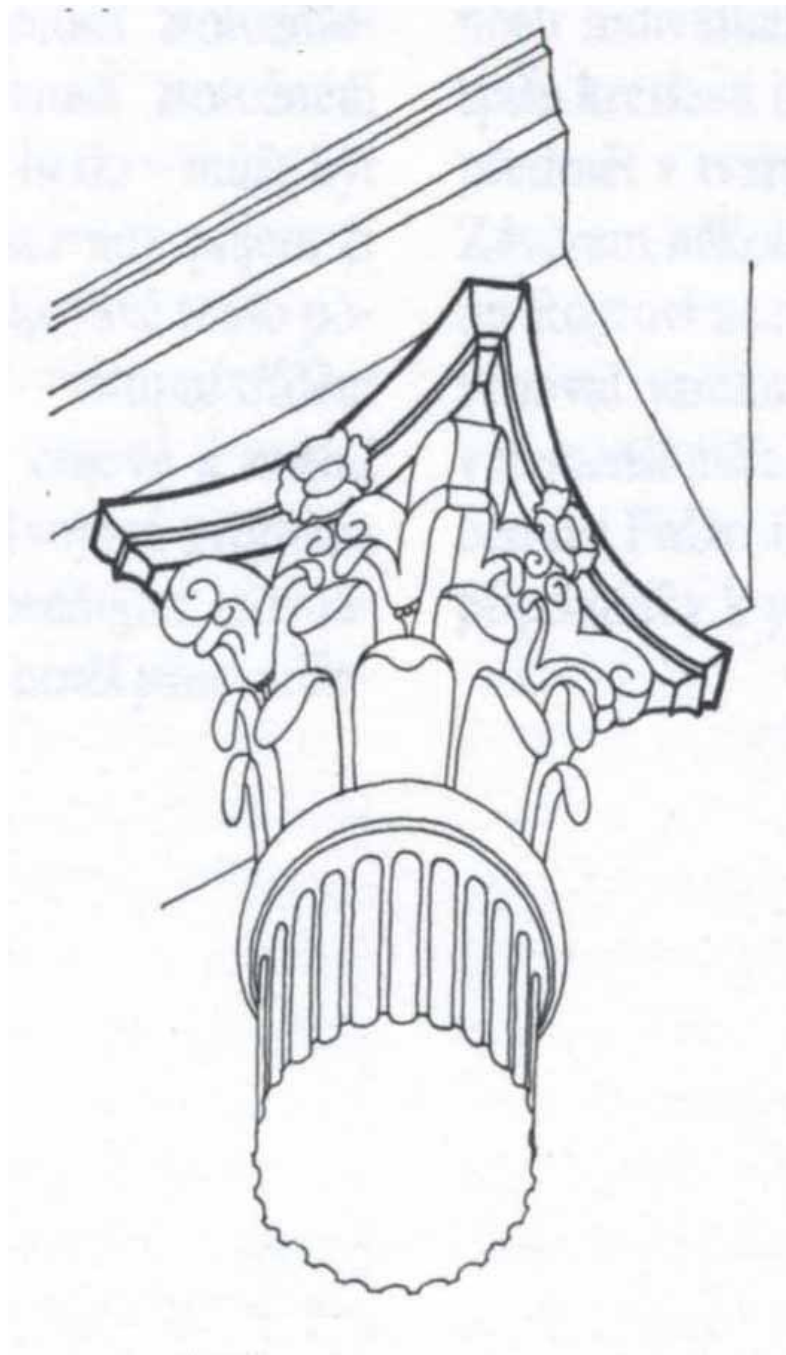

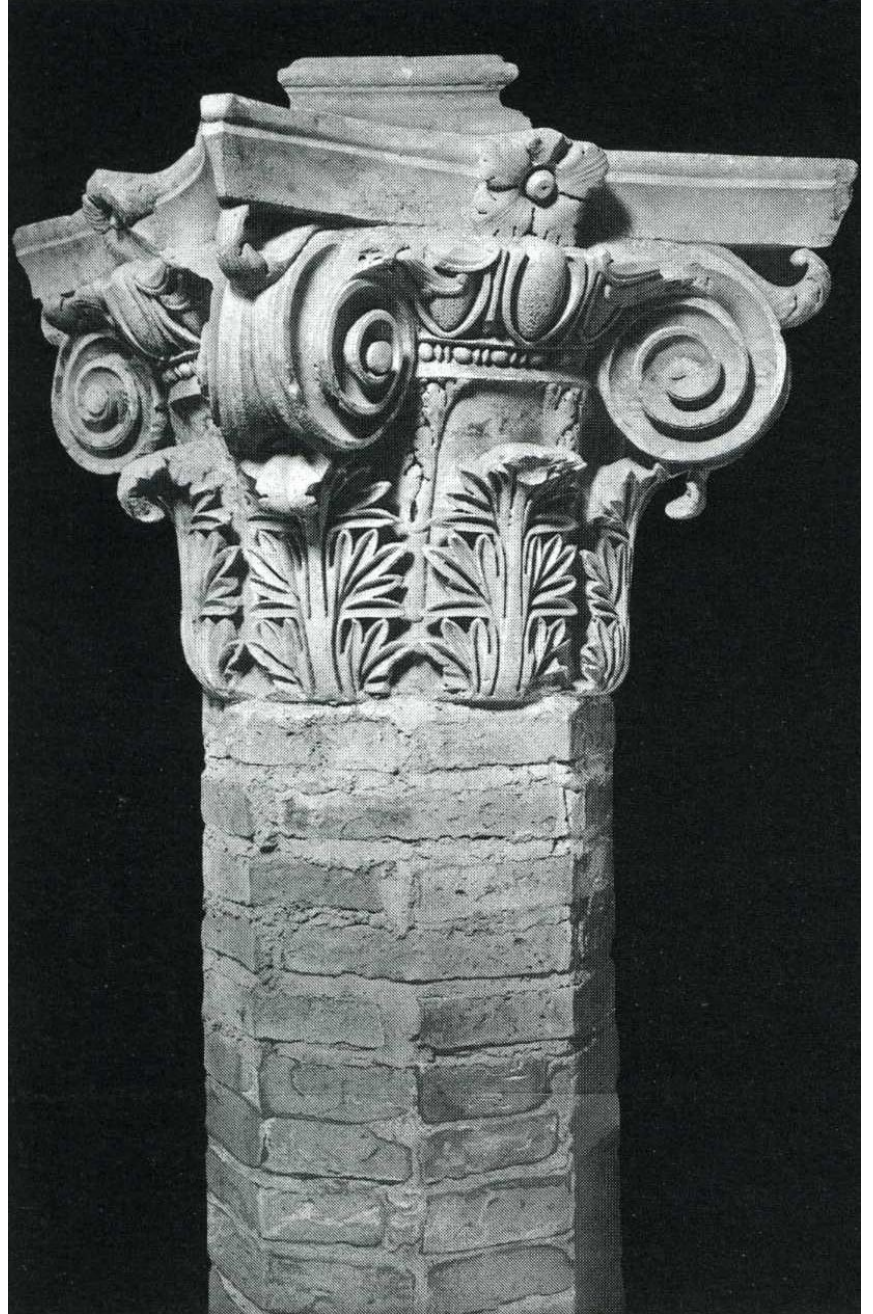
iónský řád

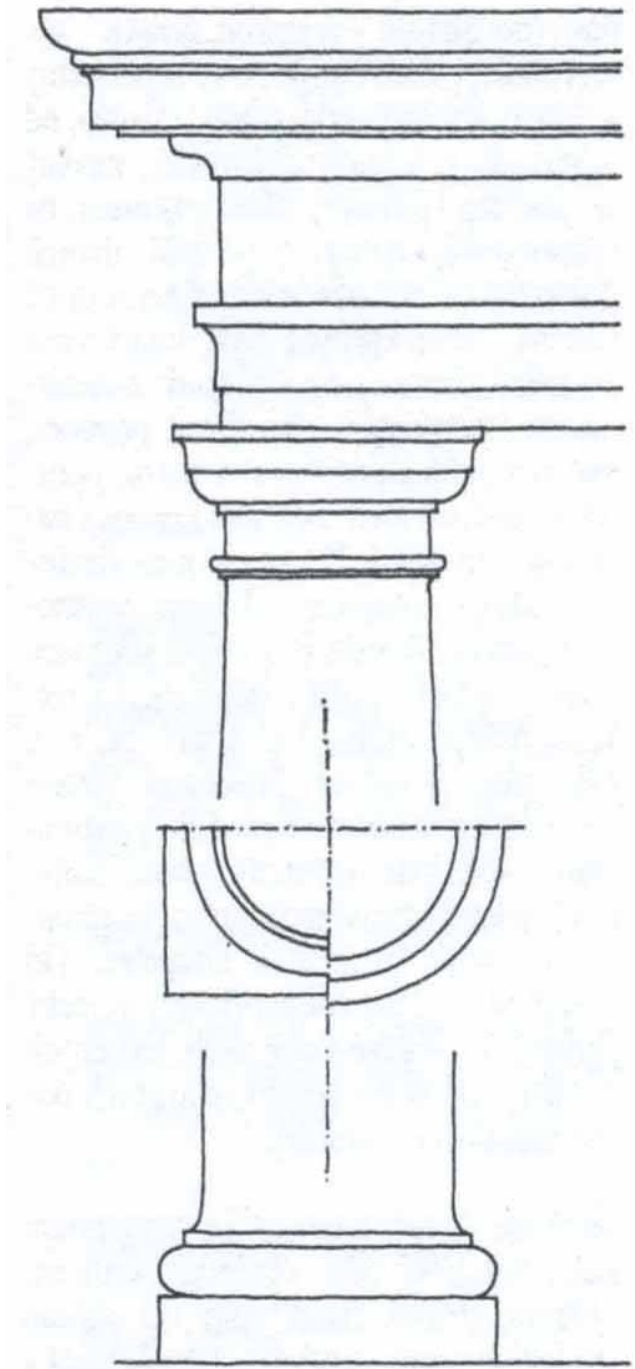
korintský řád

kompozitní řád

toskánský řád

Koloseum, Řím (před 82)
superpozice řádů

Antonio
da Sangallo

Palazzo
Farnese,
Řím

po 1514

F. Caratti: Černínský palác, Praha (1668–1677)
kolosální řád

Filippo
Brunelleschi

Santo Spirito,
Florence

po 1434

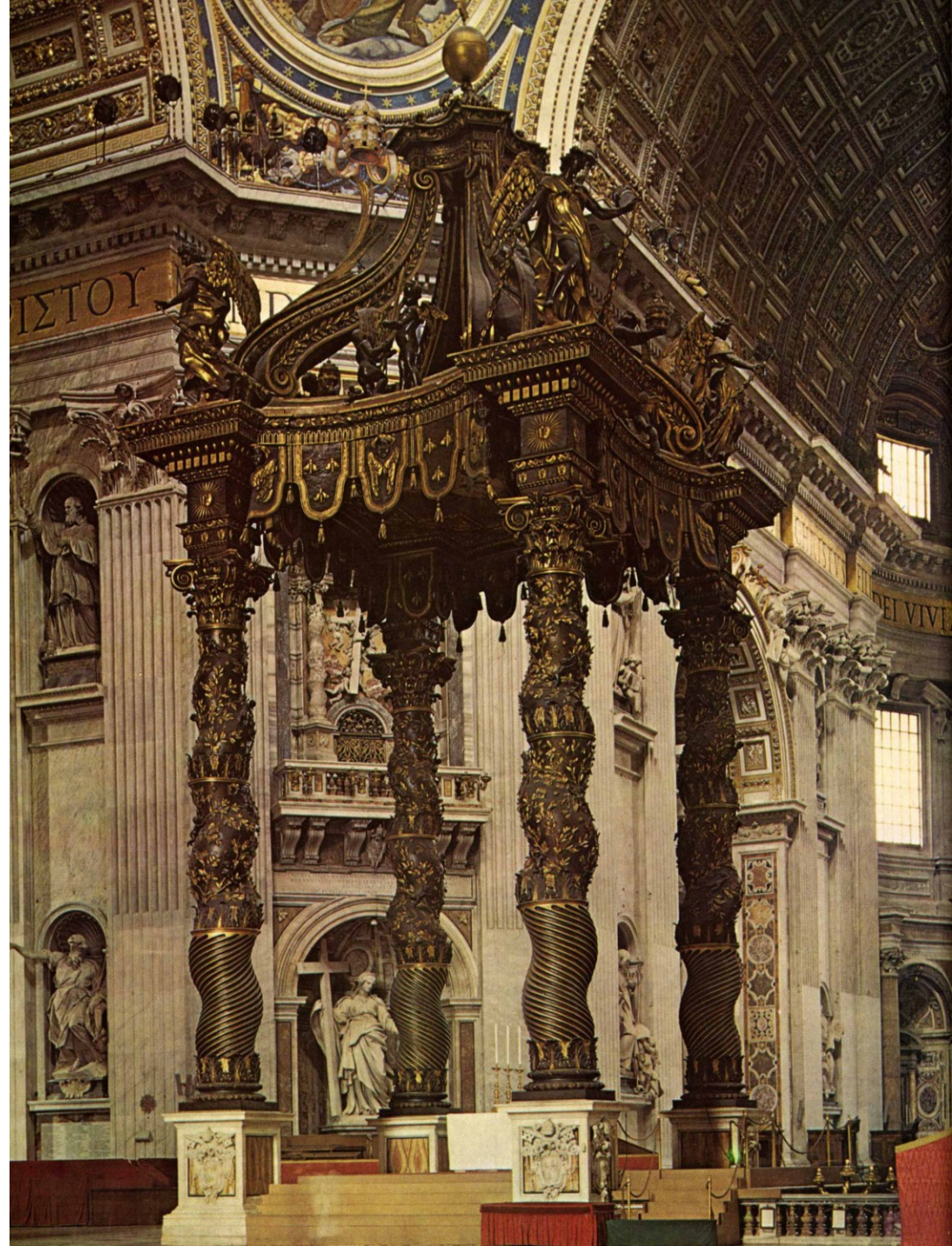
K. Dientzenhofer: Kostel sv. Markéty (1708/21)
zalamované kladí

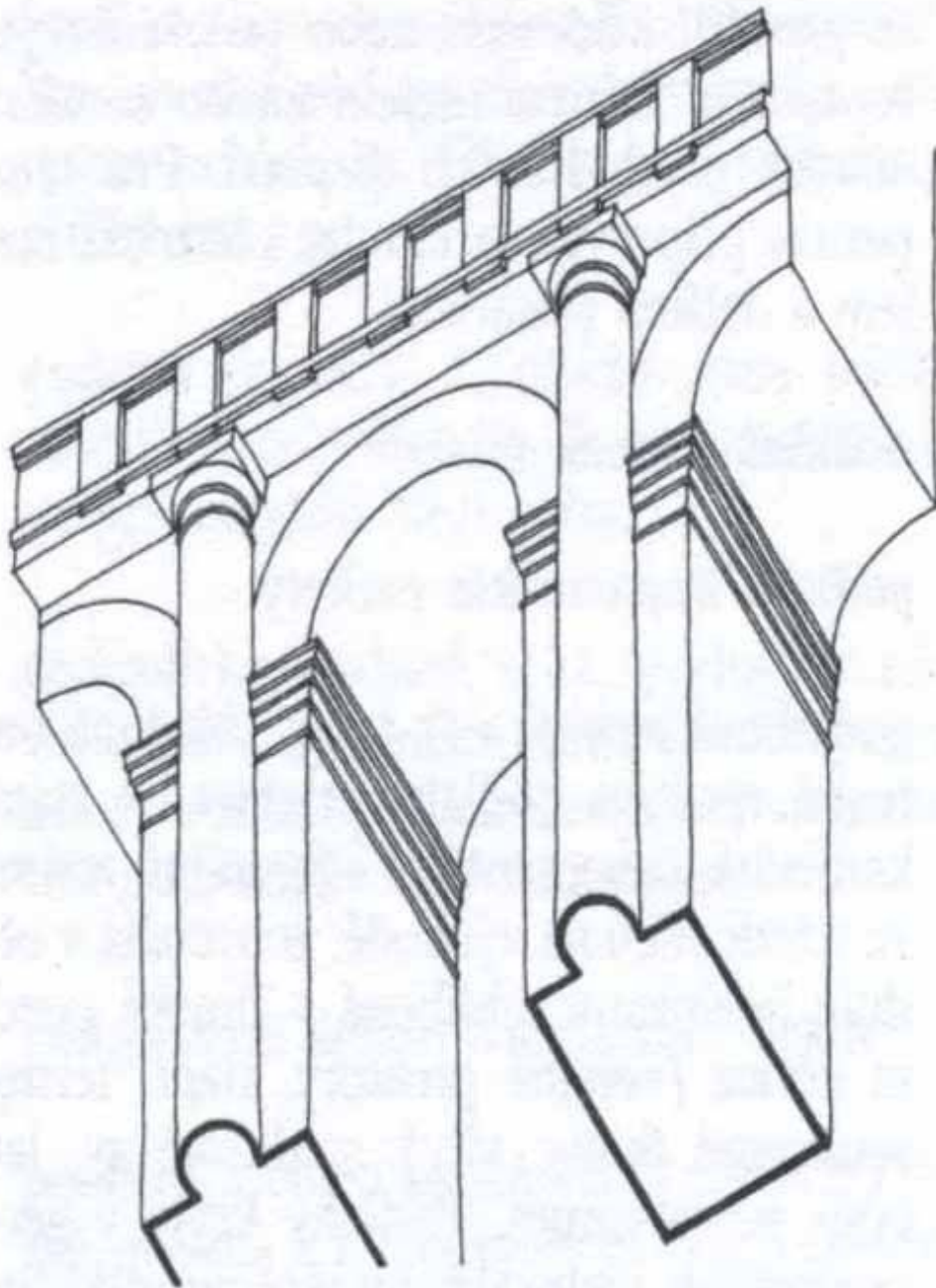
Gianlorenzo
Bernini

Baldachýn
v bazilice
sv. Petra,
Vatikán

1624–1633

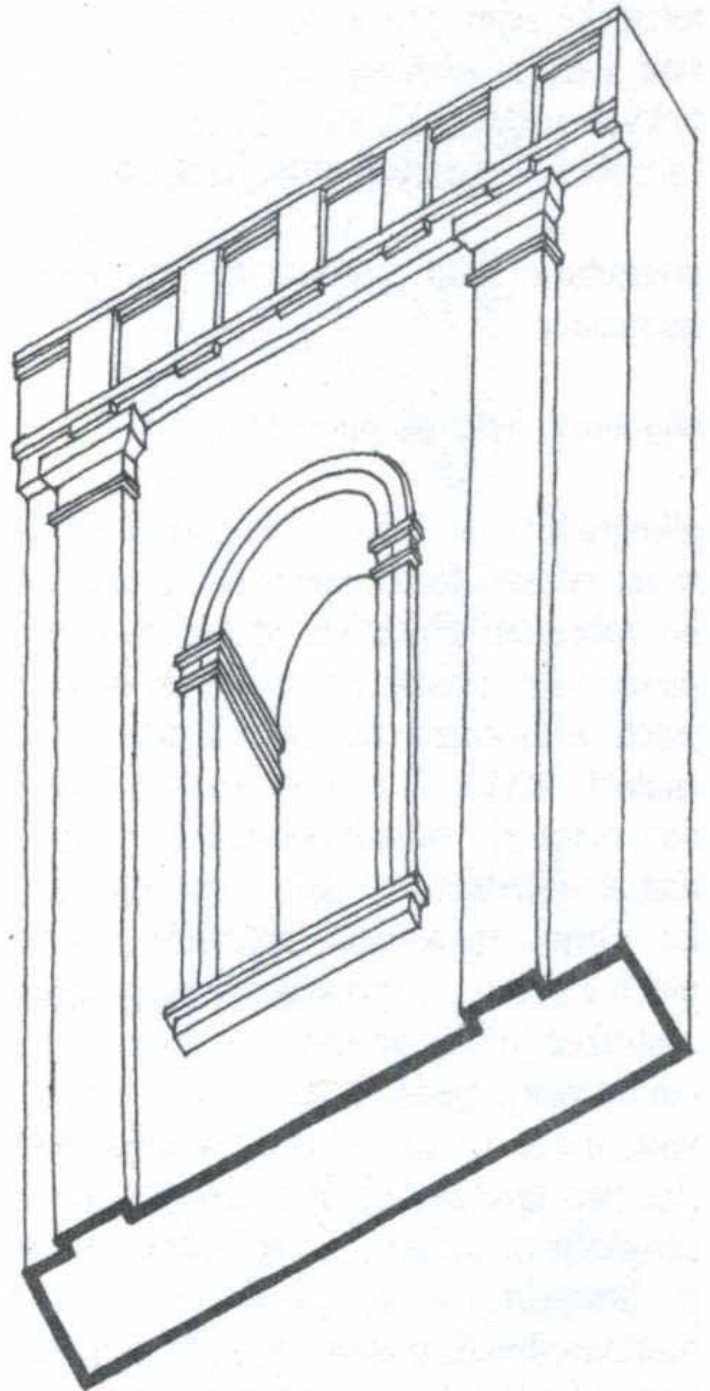
tordované dřívky

polosloup

pilastr

Erechtheion,
Athény

421–406 př. n. l.

karyatida

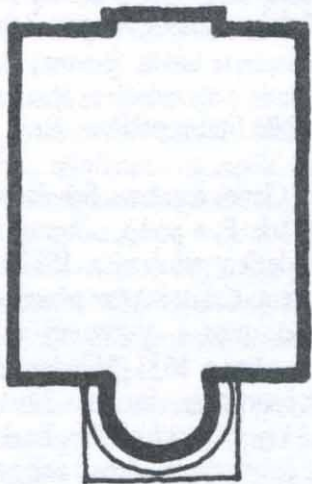
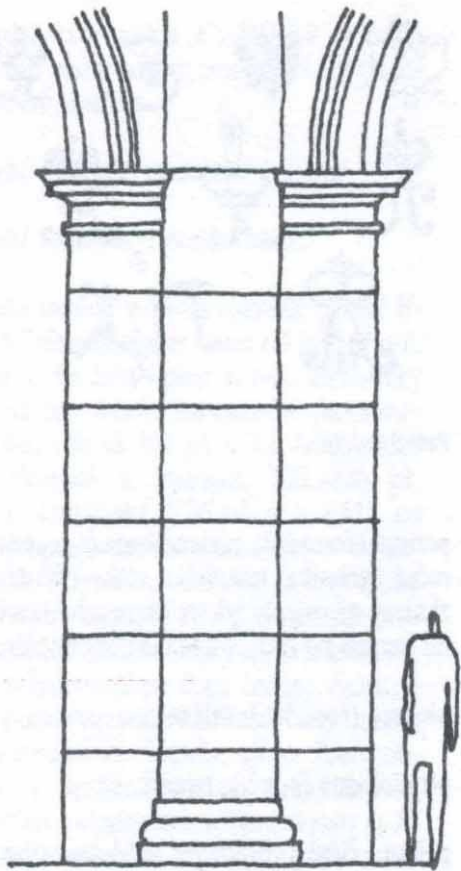
F. M. Brokof

Balkón
Morzinského paláce,
Praha

1714

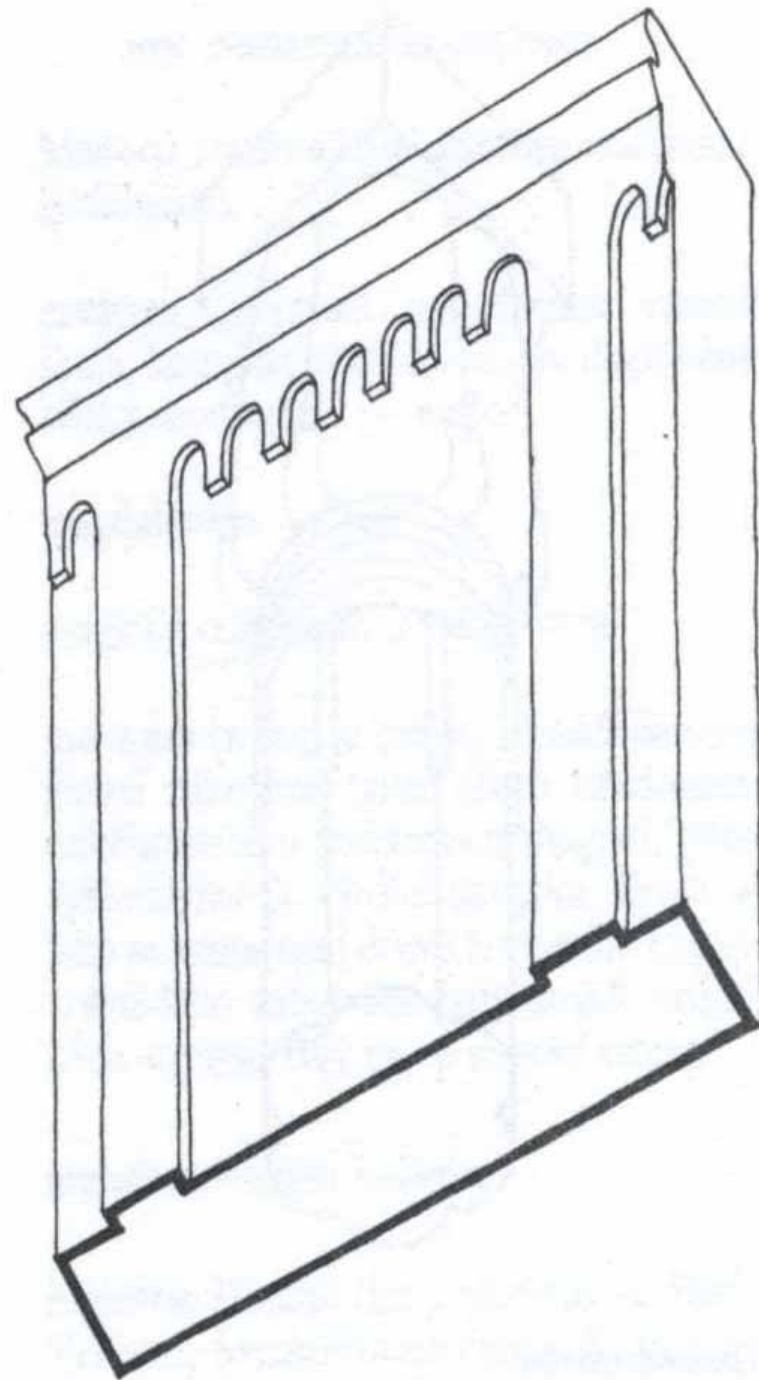
atlas

pilíř

lizéna

Mauzoleum Gally Placidie, Ravenna (kol. 450)

Palác
Althanů,
Znojmo

kol. 1780

*lizénový
rám*

Bramante: Santa Maria della Pace, Řím (1504)
arkáda x kolonáda

Iktínos a Kallikratés: Parthenón (447/32 př. n. l.)
peristyl

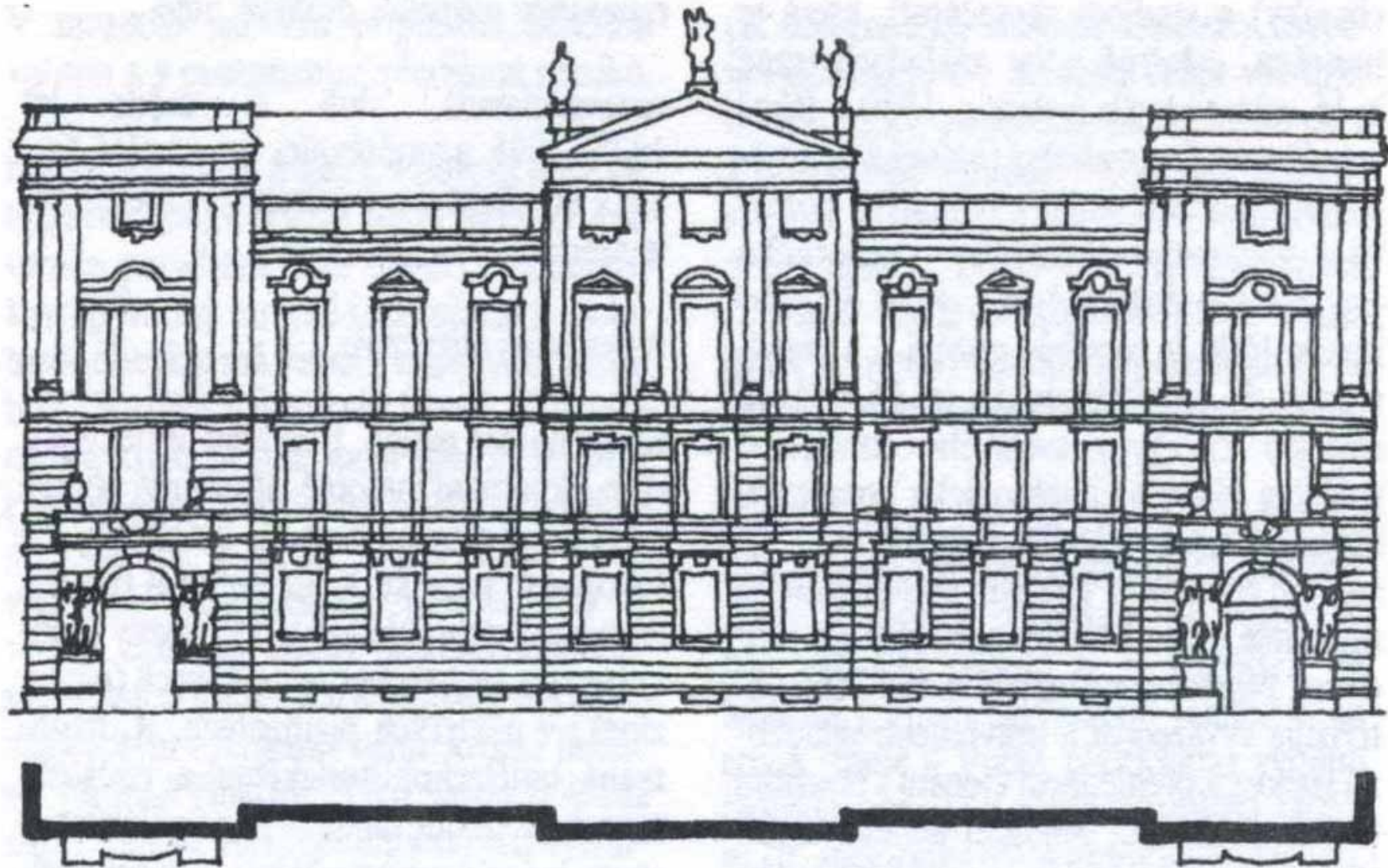
J. G. Soufflot

Panthéon,
Paříž

po 1756

portikus

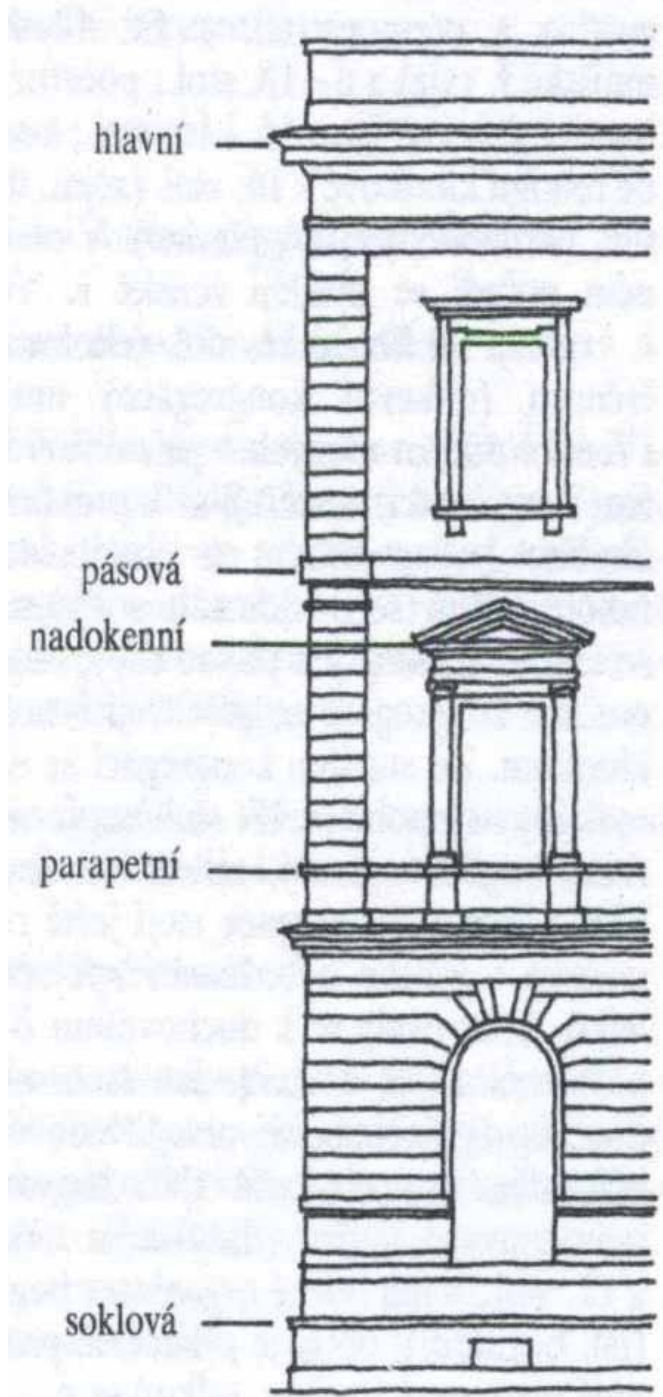

nárožní

*osový
rizalit*

nárožní

(kordonová) římsa

armování

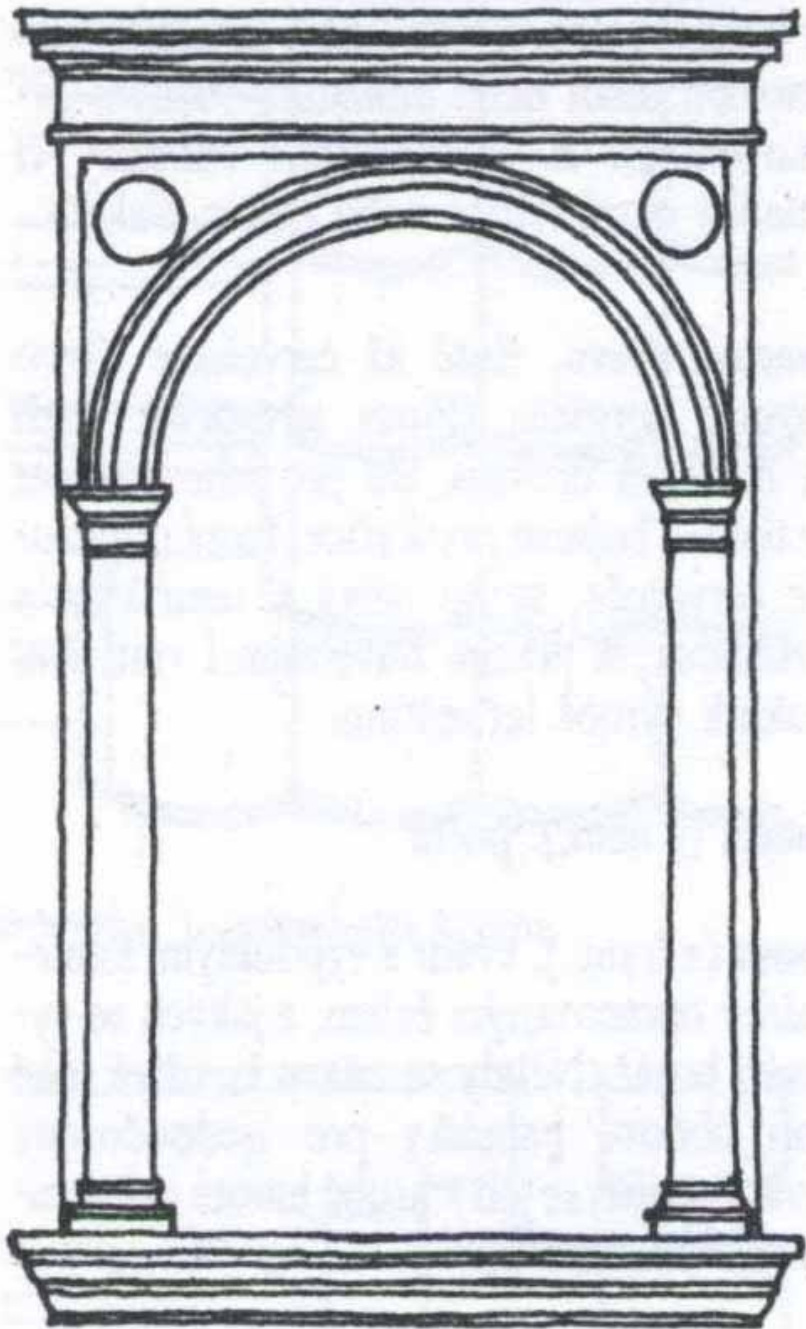
rustika

bosáž

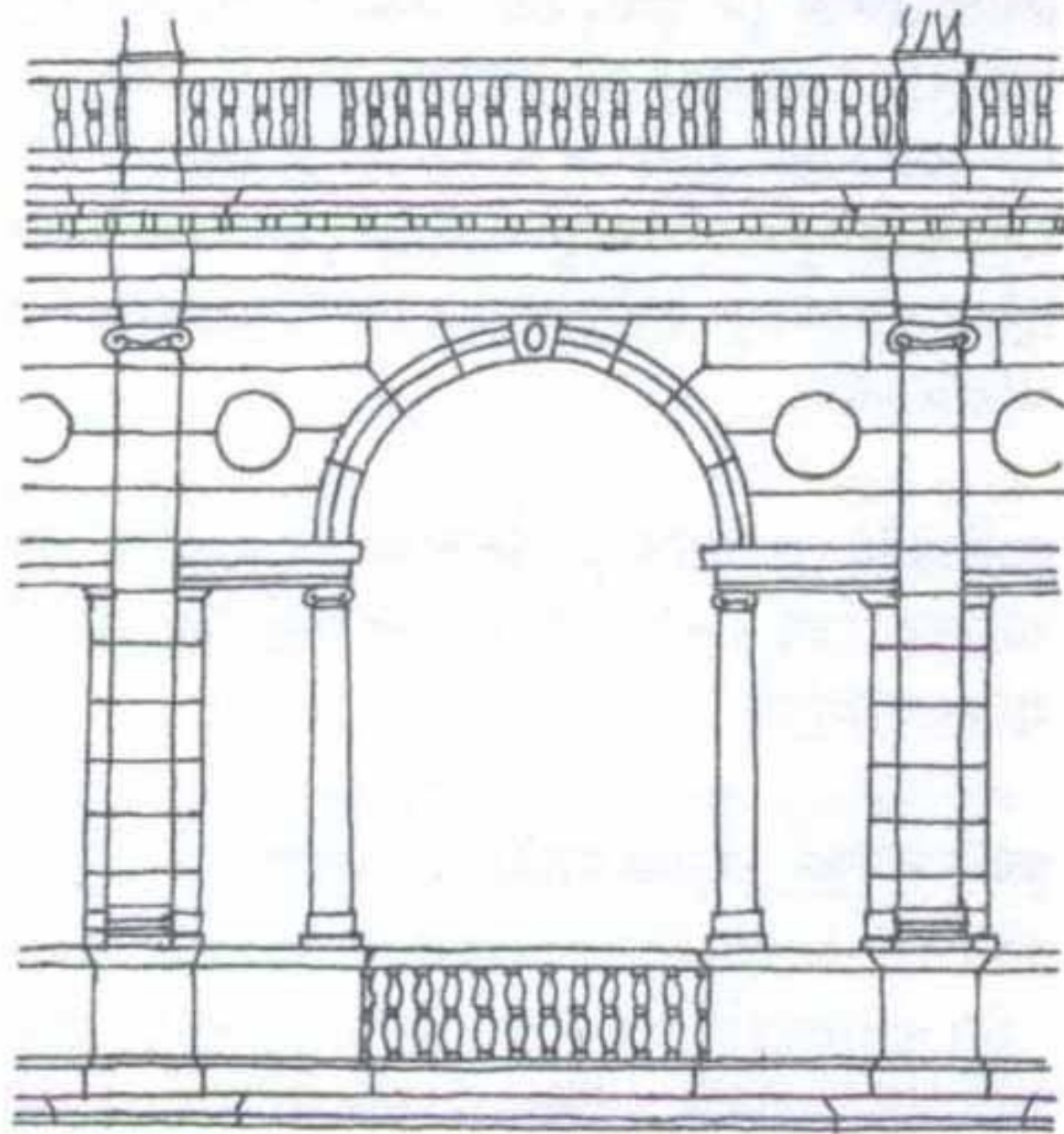
Michelangelo: Palazzo Farnese, Řím (po 1514)
fronton trojúhelníkový x segmentový

*bramantovské
okno*

cvikl

*šambrána /
okenní ostění*

serliána → palladiovský motiv

Palladio: Palazzo della Ragione, Vicenza
po 1549

J. F. Engel: Chrám Tří Grácií u Břeclavi
1824–1825

V. Louis: Grand Théâtre, Bordeaux (1777/80)
francouzské okno

Domenico
Martinelli

Klášterní
Hradisko
u Olomouce

začátek 18. stol.

Fensterportal

kasulové okno

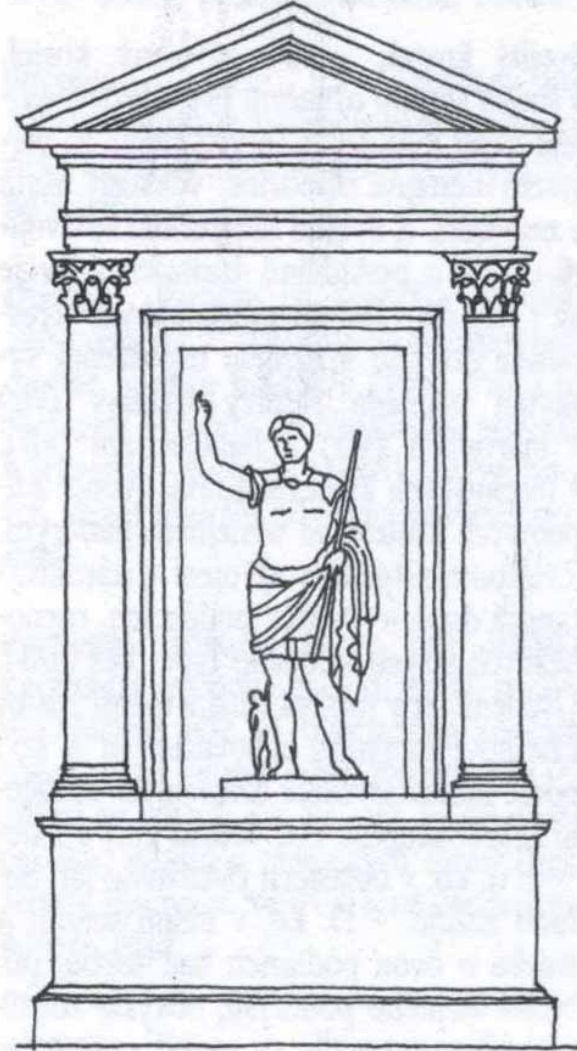
Baldassare
Longhena

Santa Maria
della Salute,
Benátky

po 1630

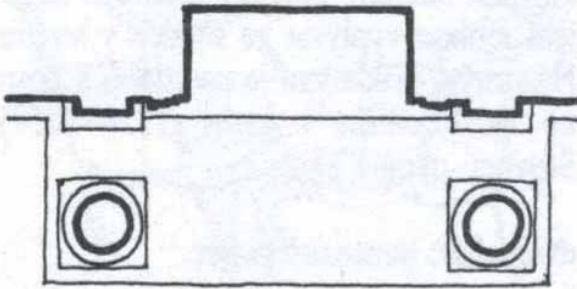
termální okno

nika

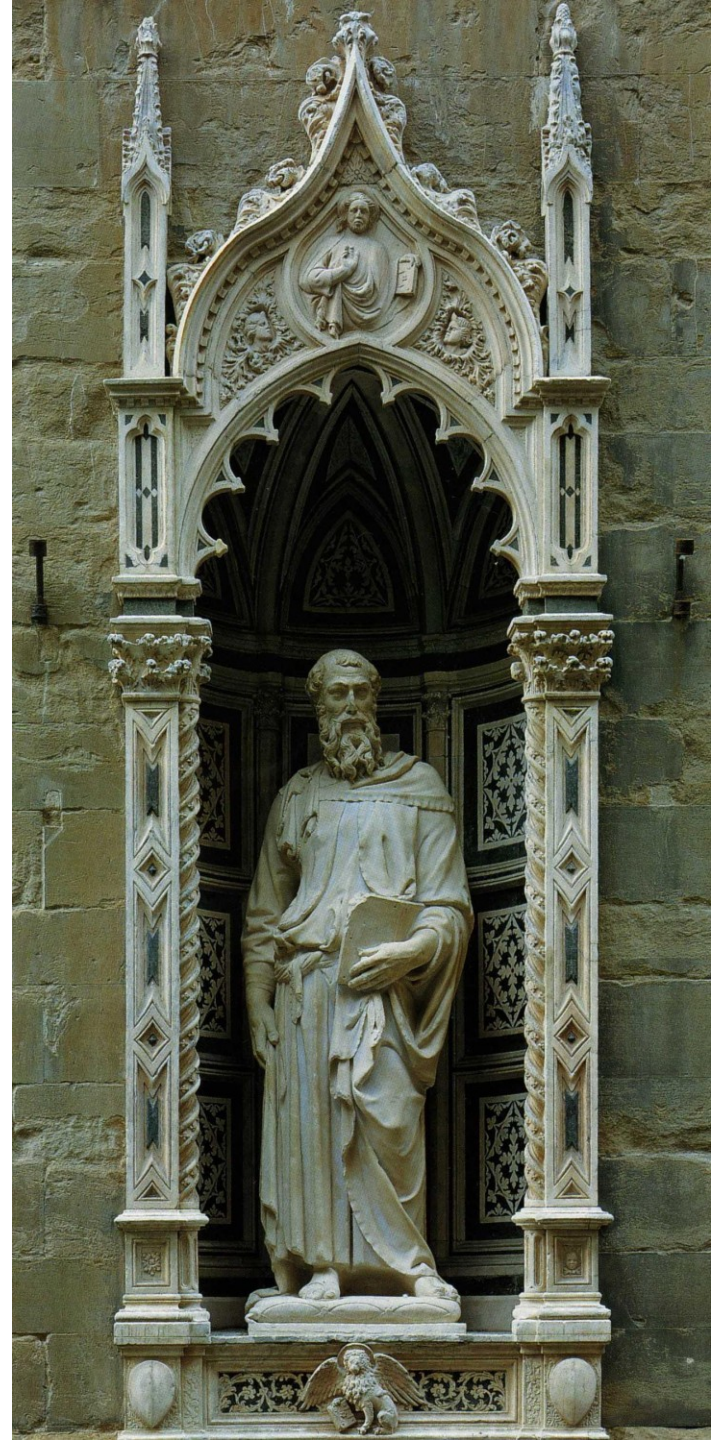
edikula

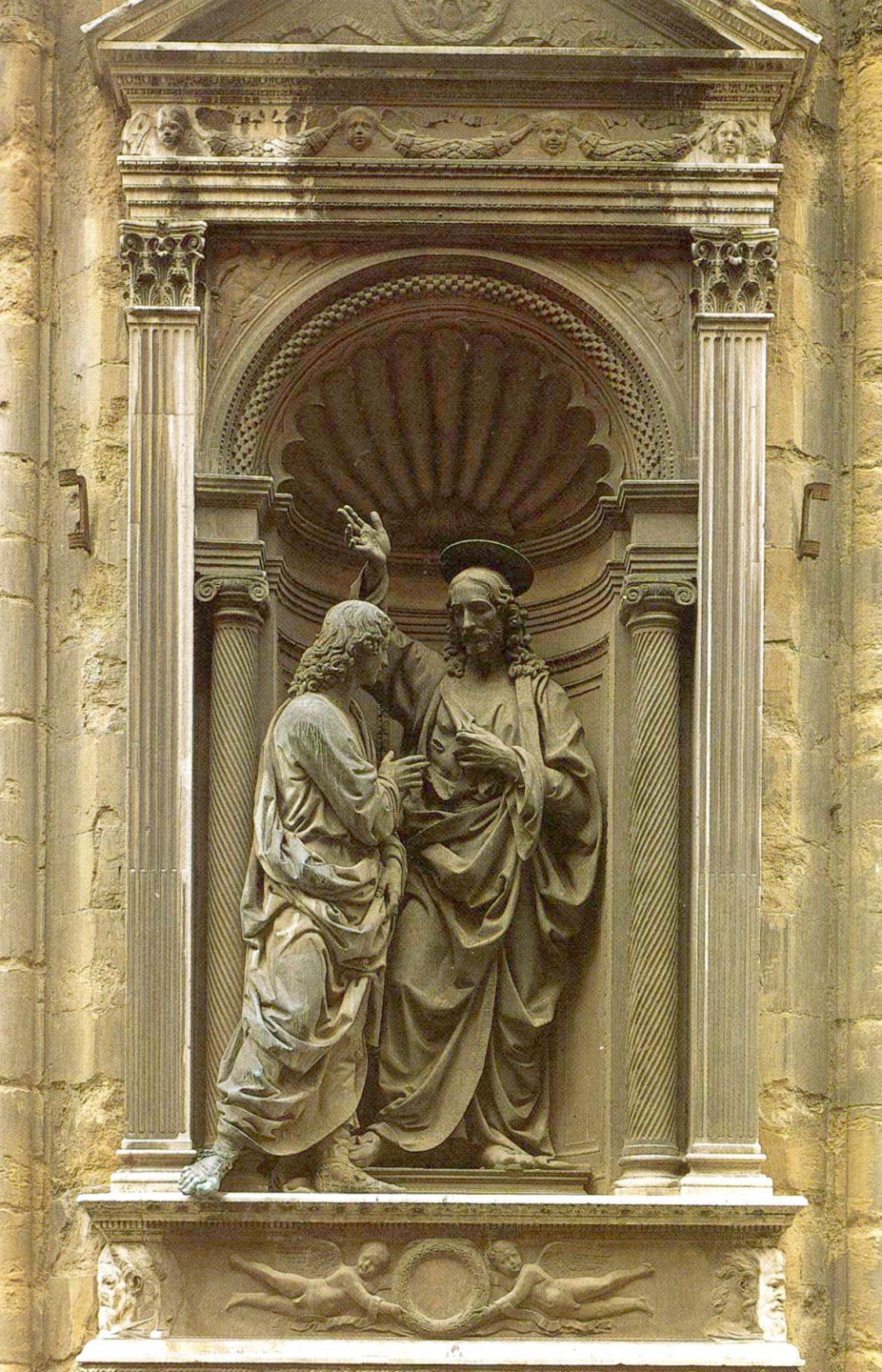

Donatello

Svatý Marek,
Or San Michele,
Florencie

1411–1413

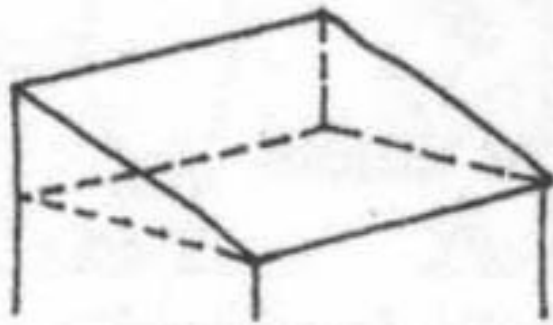

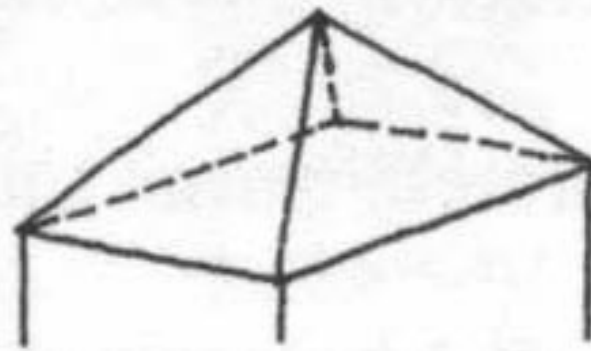
Andrea
del Verrocchio

Nevěřící Tomáš,
Or San Michele,
Firence

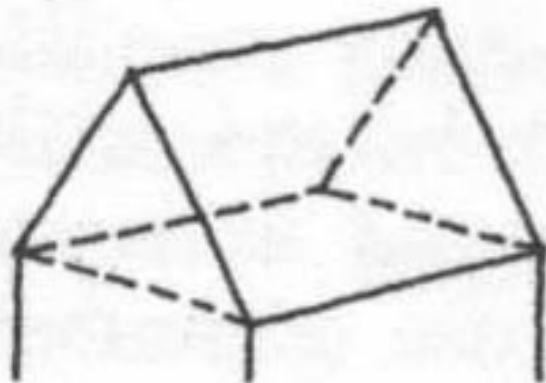
1467–1483

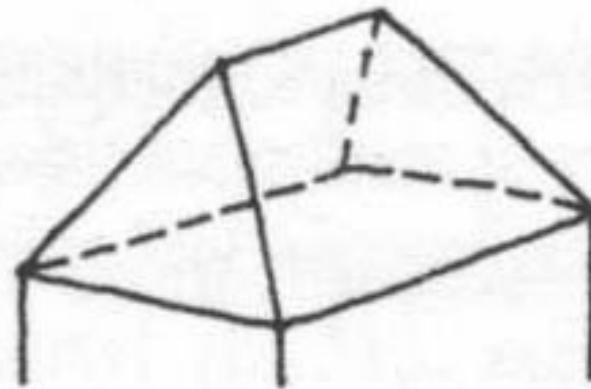
**střecha
pultová**

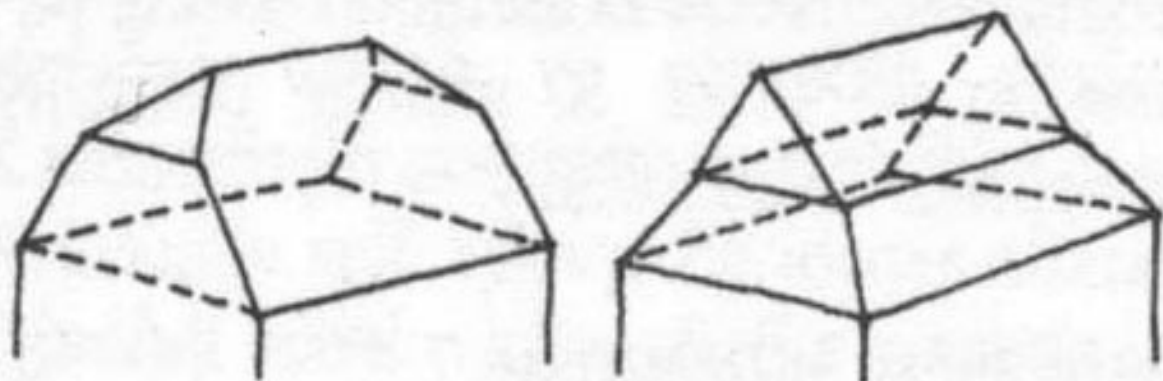
**střecha
stanová**

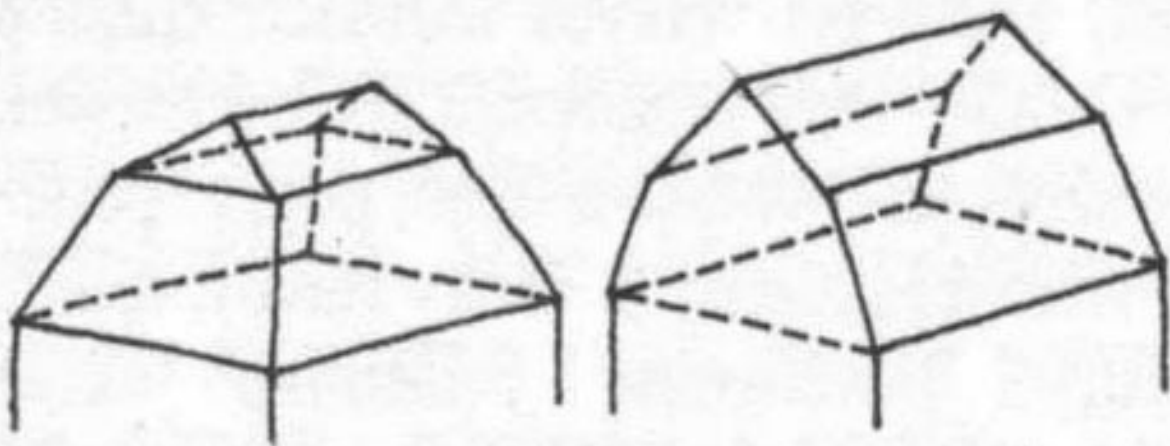
**střecha
sedlová**

**střecha
valbová**

střecha, polovalbová (dvou typů)

střecha, mansardová (dvou typů)

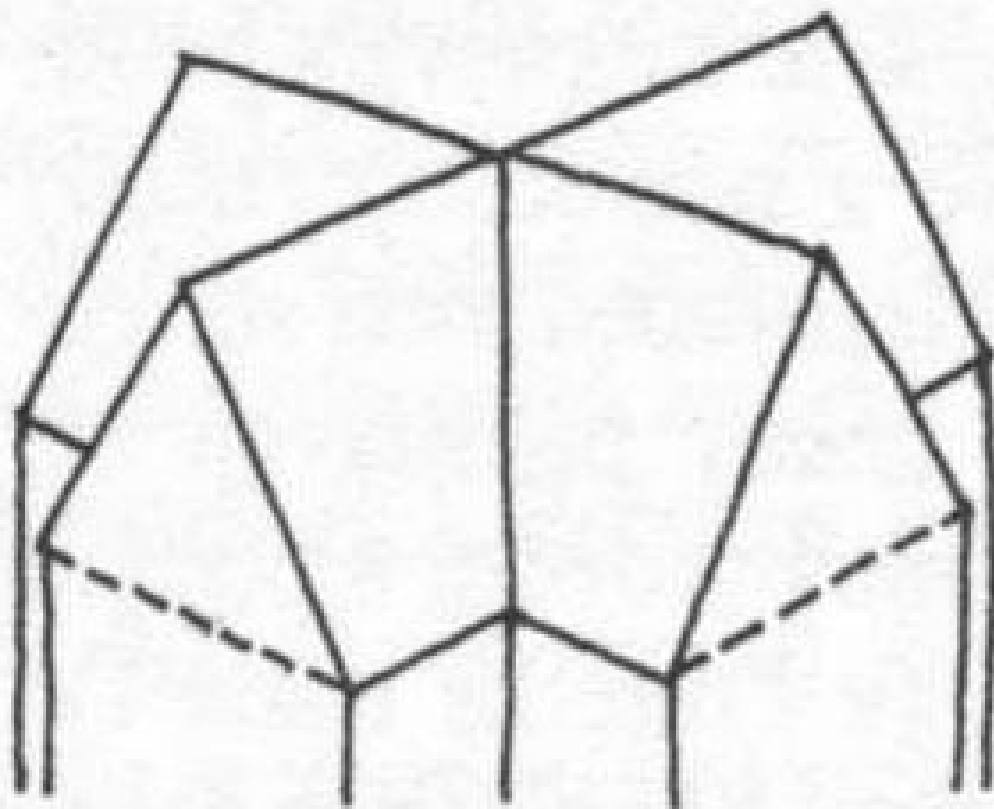
Jules
Hardouin-
Mansart

Versailles

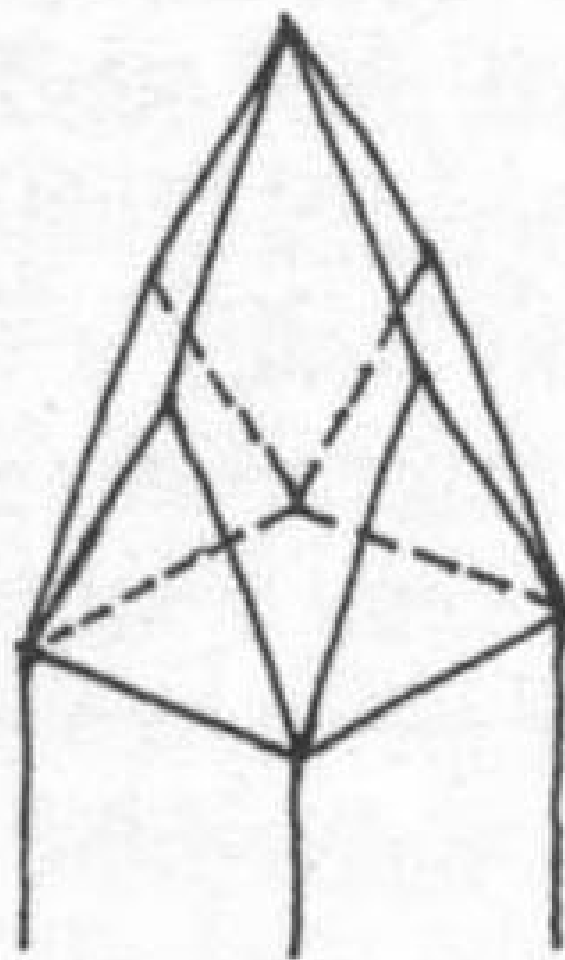
1668

*mansardová
střecha*

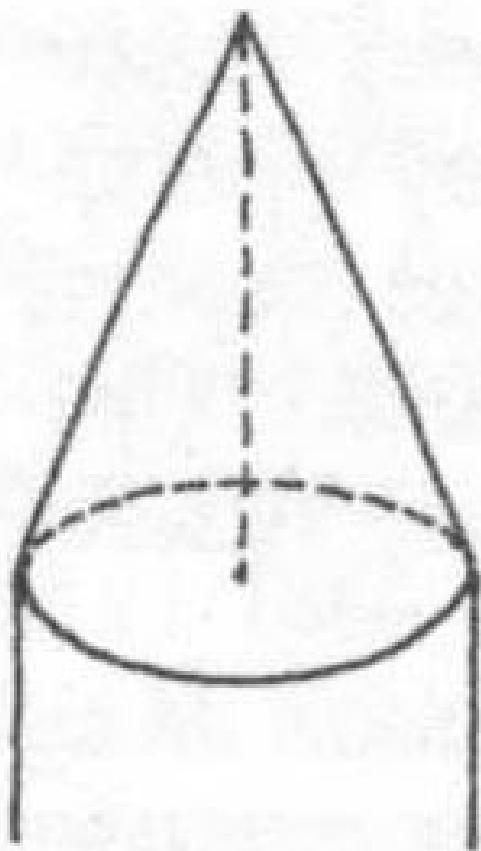

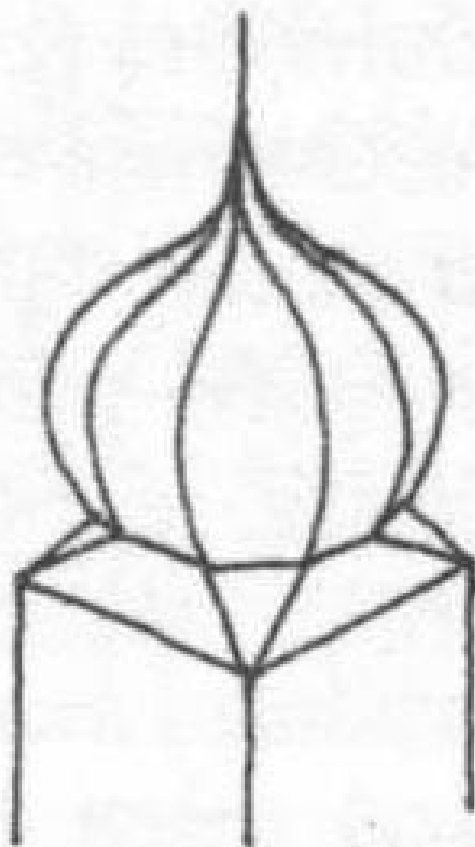
**střecha
křížová**

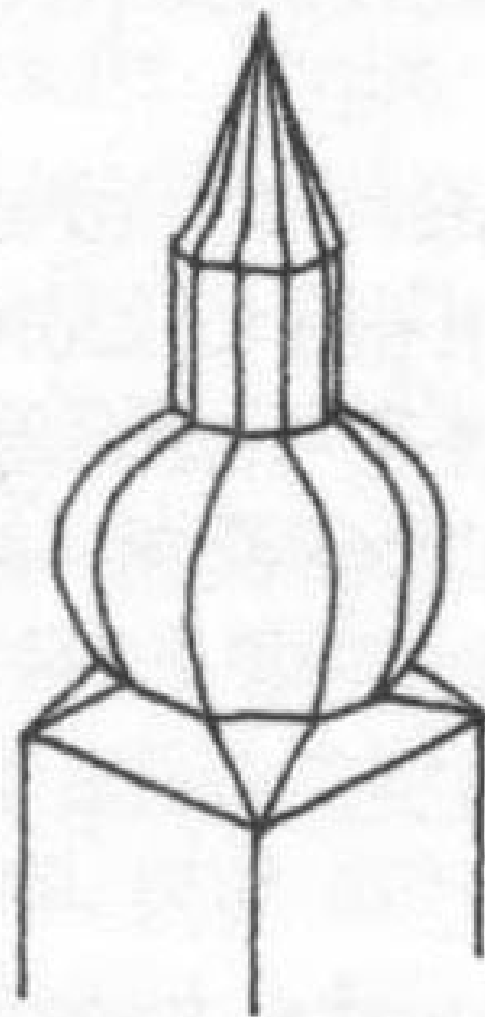
**střecha
routová**

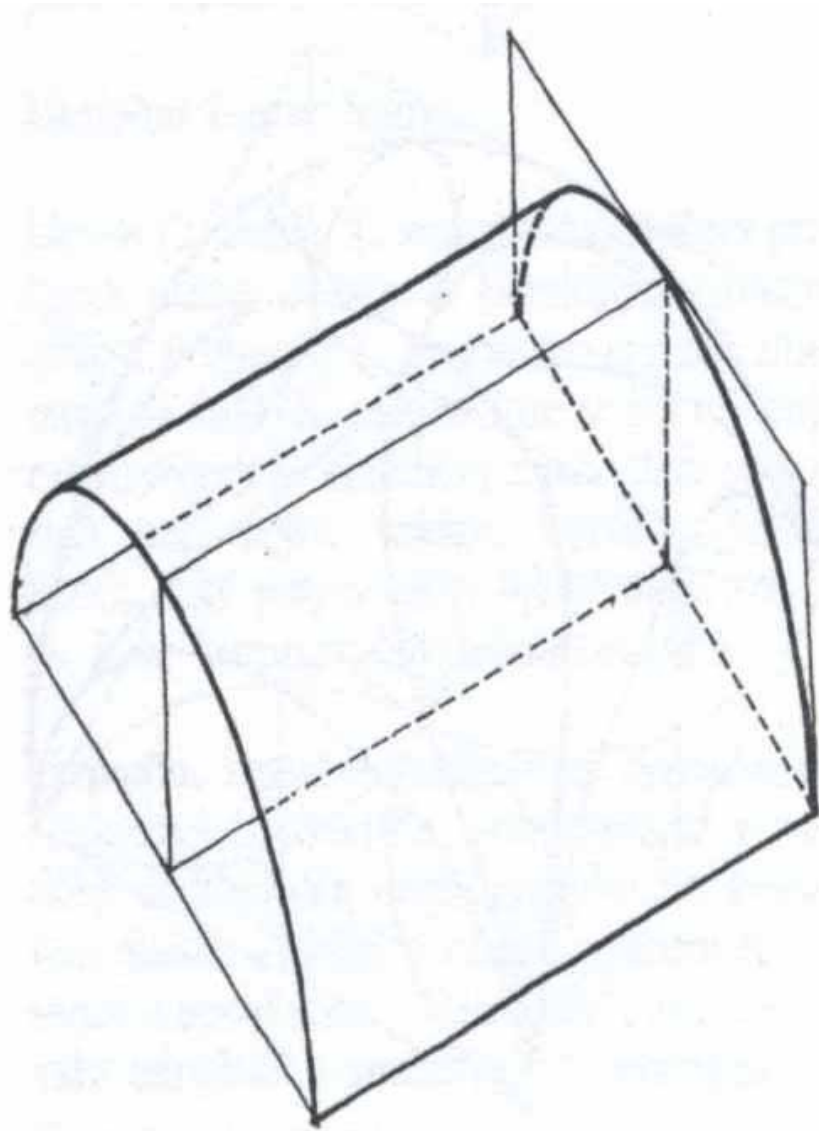
**střecha
kuželová**

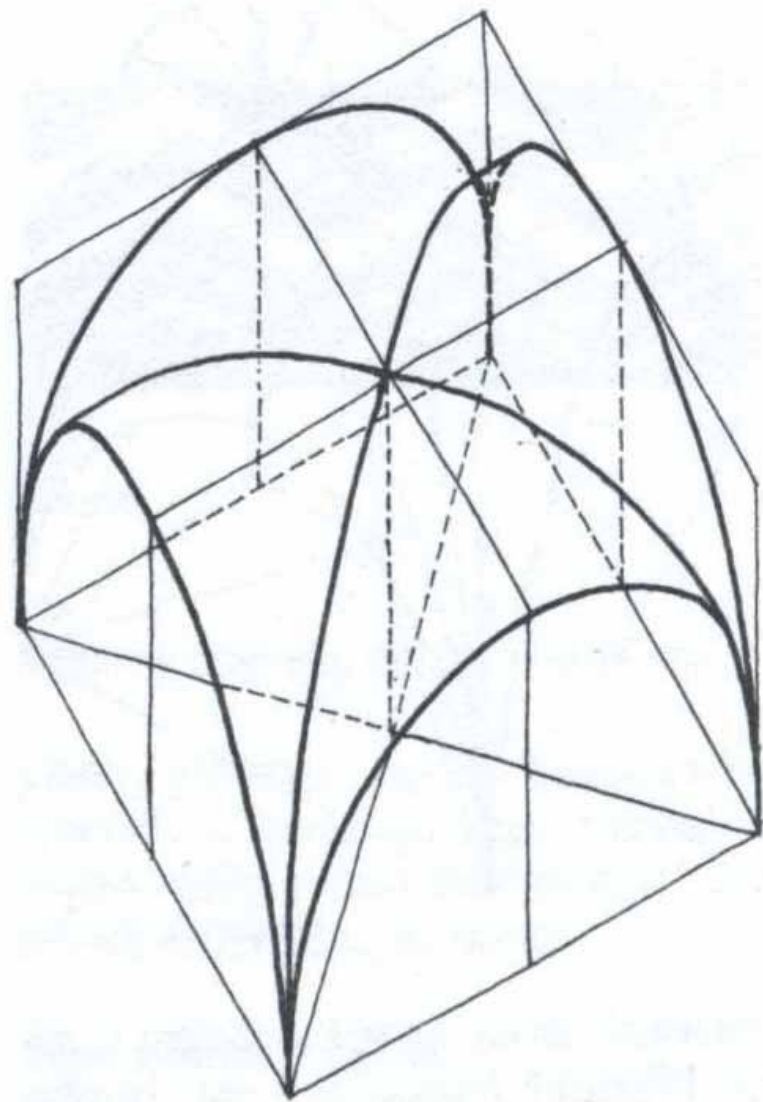
**střecha
cibulová**

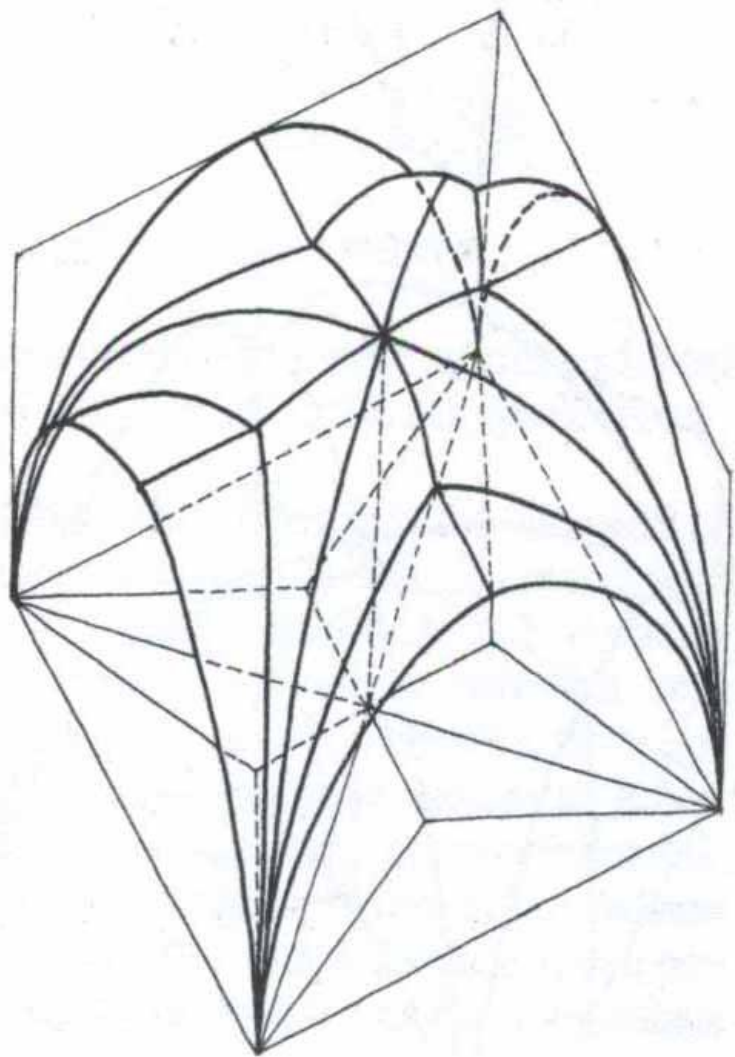
**střecha
cibulová
s lucernou**

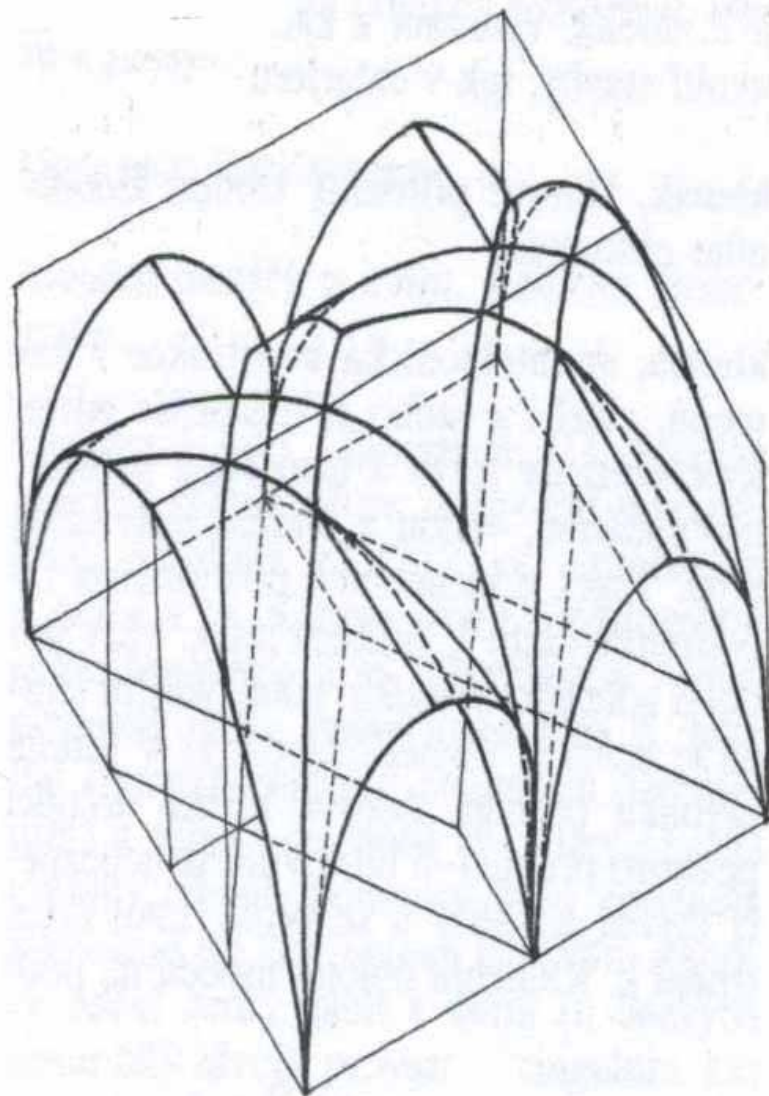
valená

křížová

hvězdicová

síťová

Kostel sv. Víta,
Český Krumlov

1407–1439

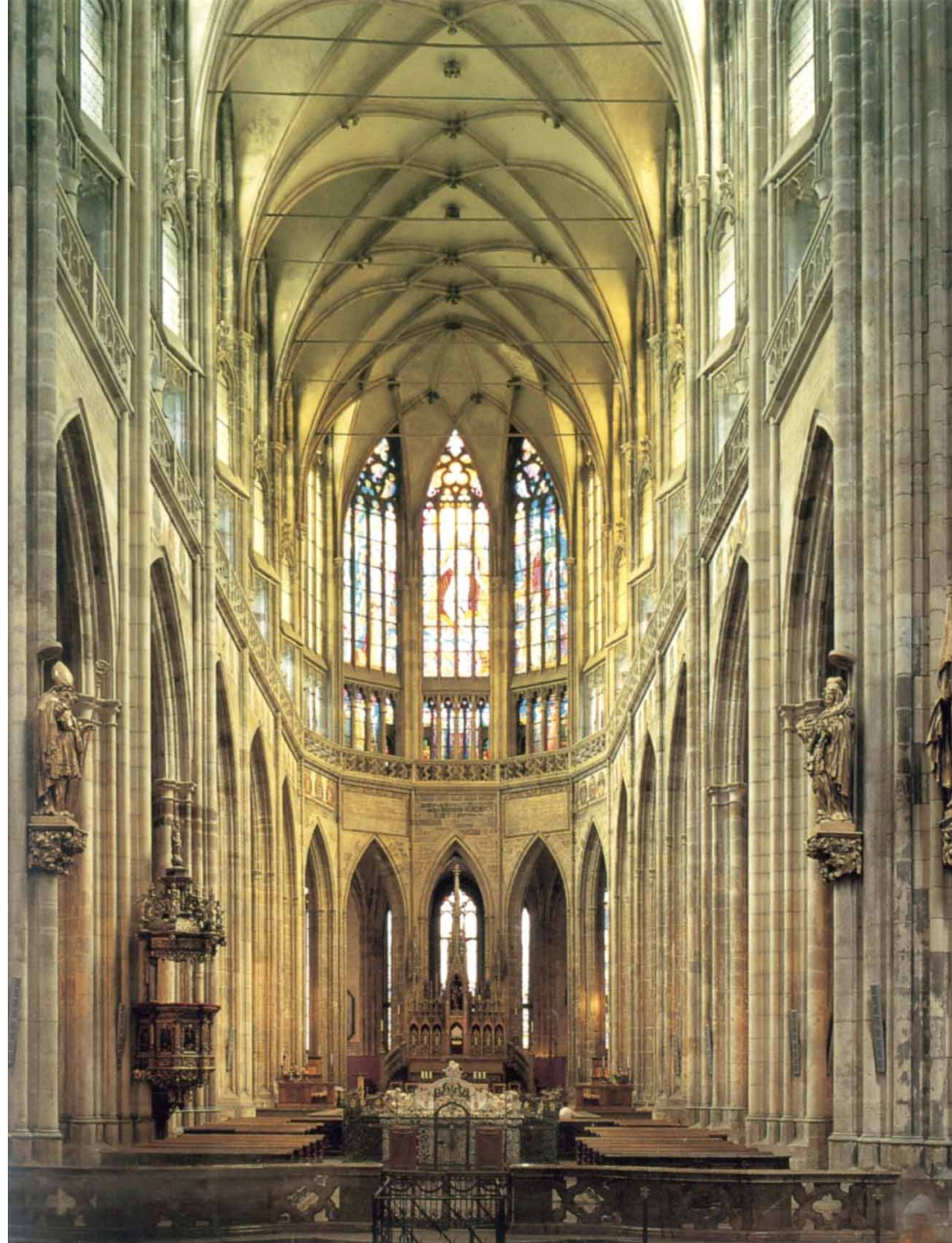
hvězdicová klenba

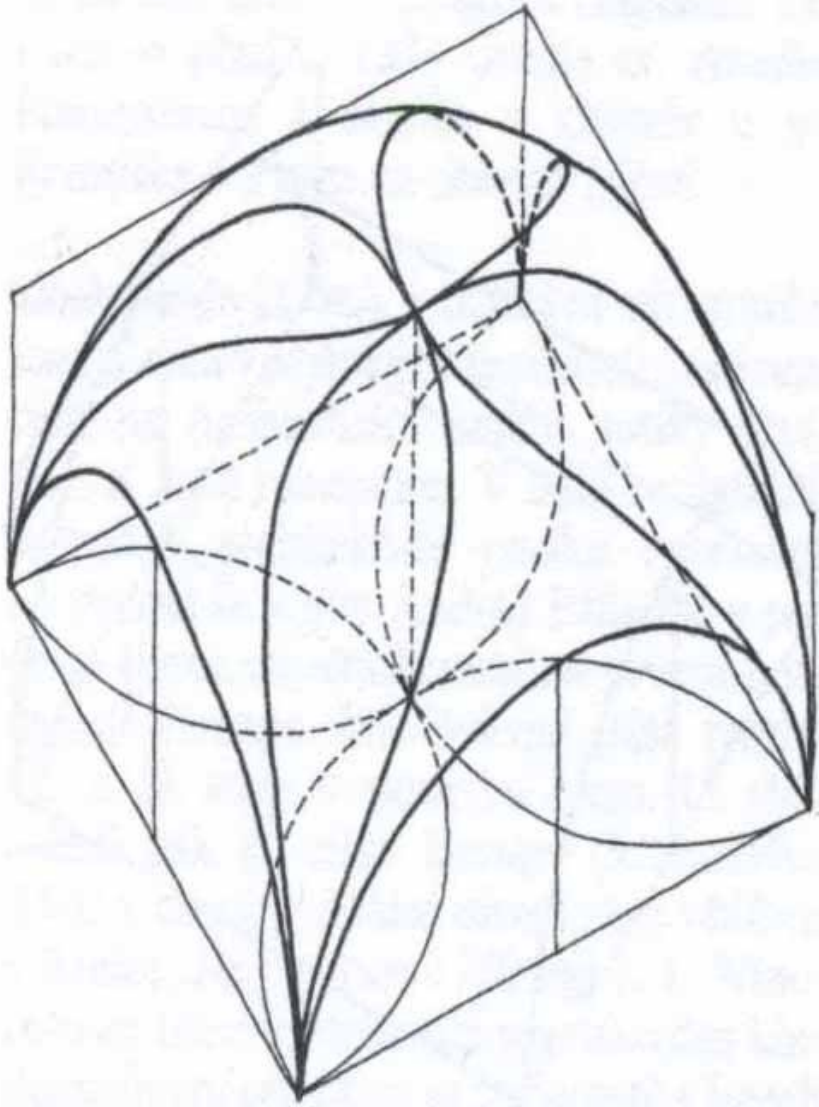
Petr Parléř

Katedrála sv. Víta,
Praha-Hradčany

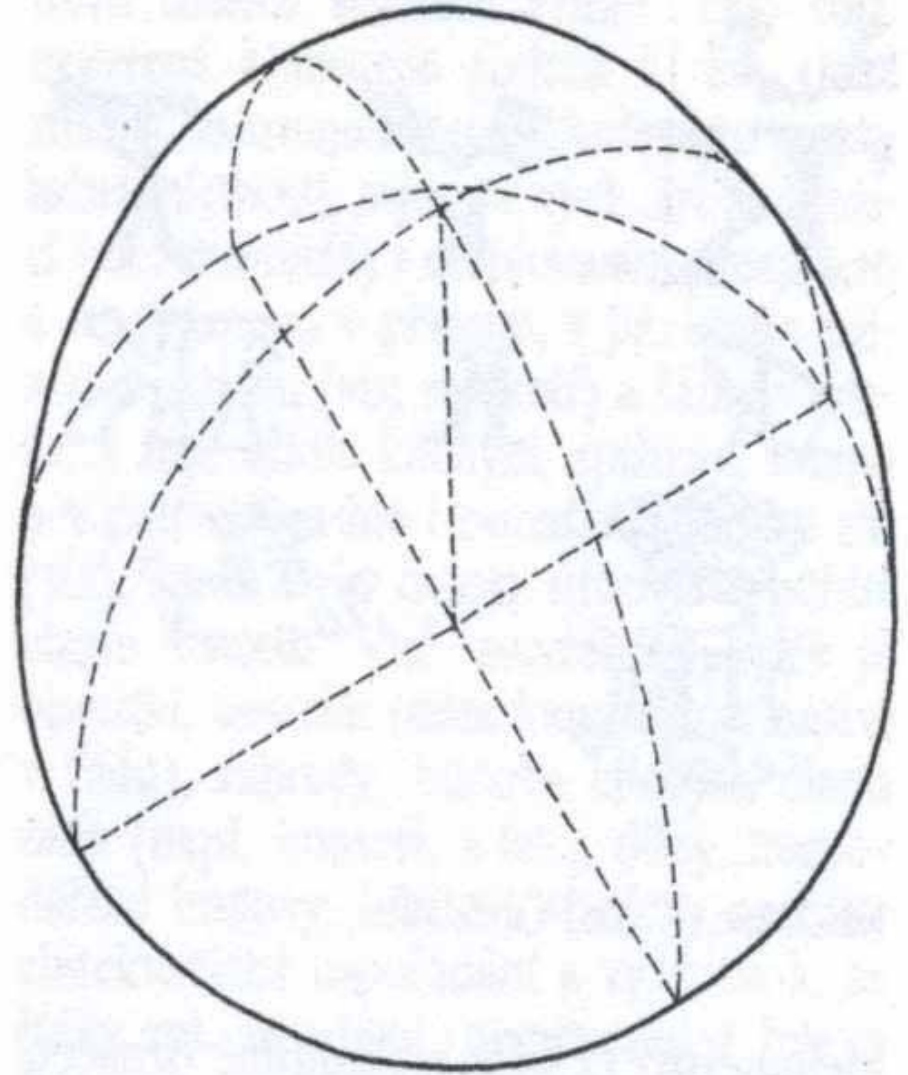
1344–1386

síťová klenba

kroužená

kopule/kupole

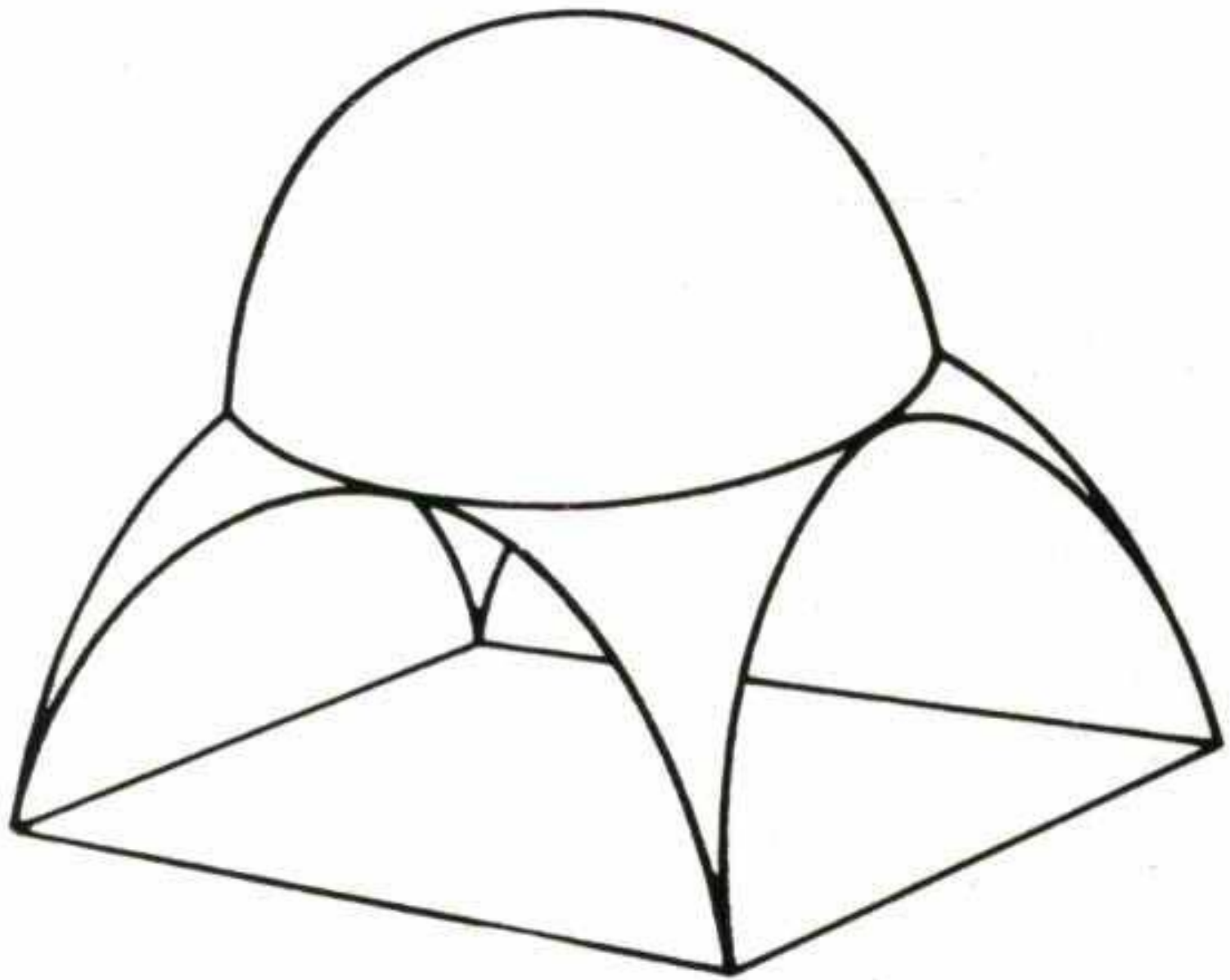

Benedikt Rejt

Vladislavský sál,
Praha-Hradčany

1493–1502

kroužená klenba

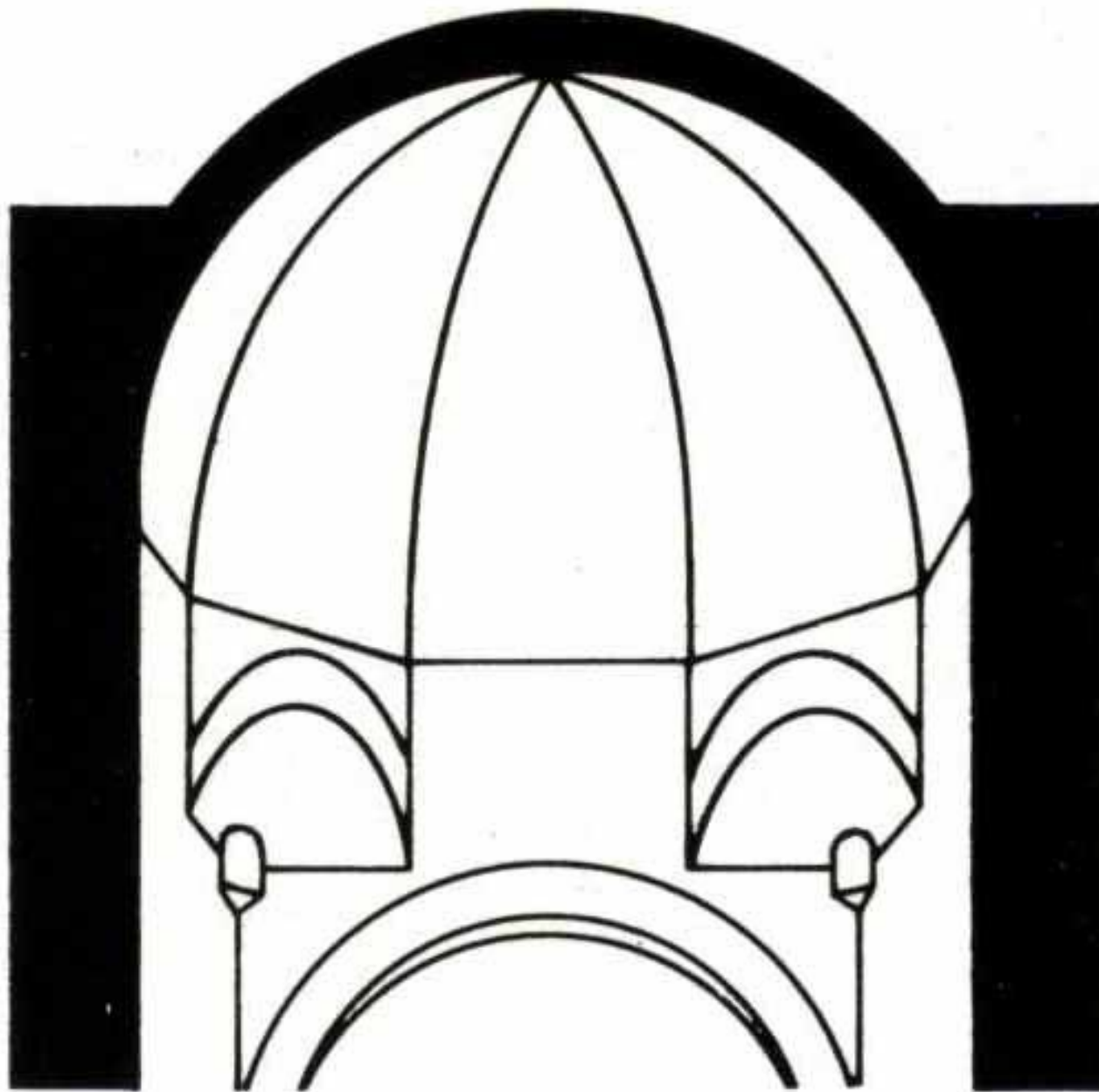
kupole na pandantivech

Michelangelo
Buonarroti
a Giacomo
della Porta

Kupole baziliky
sv. Petra,
Vatikán
(1547 a 1585)

tambur

kupole na trompech

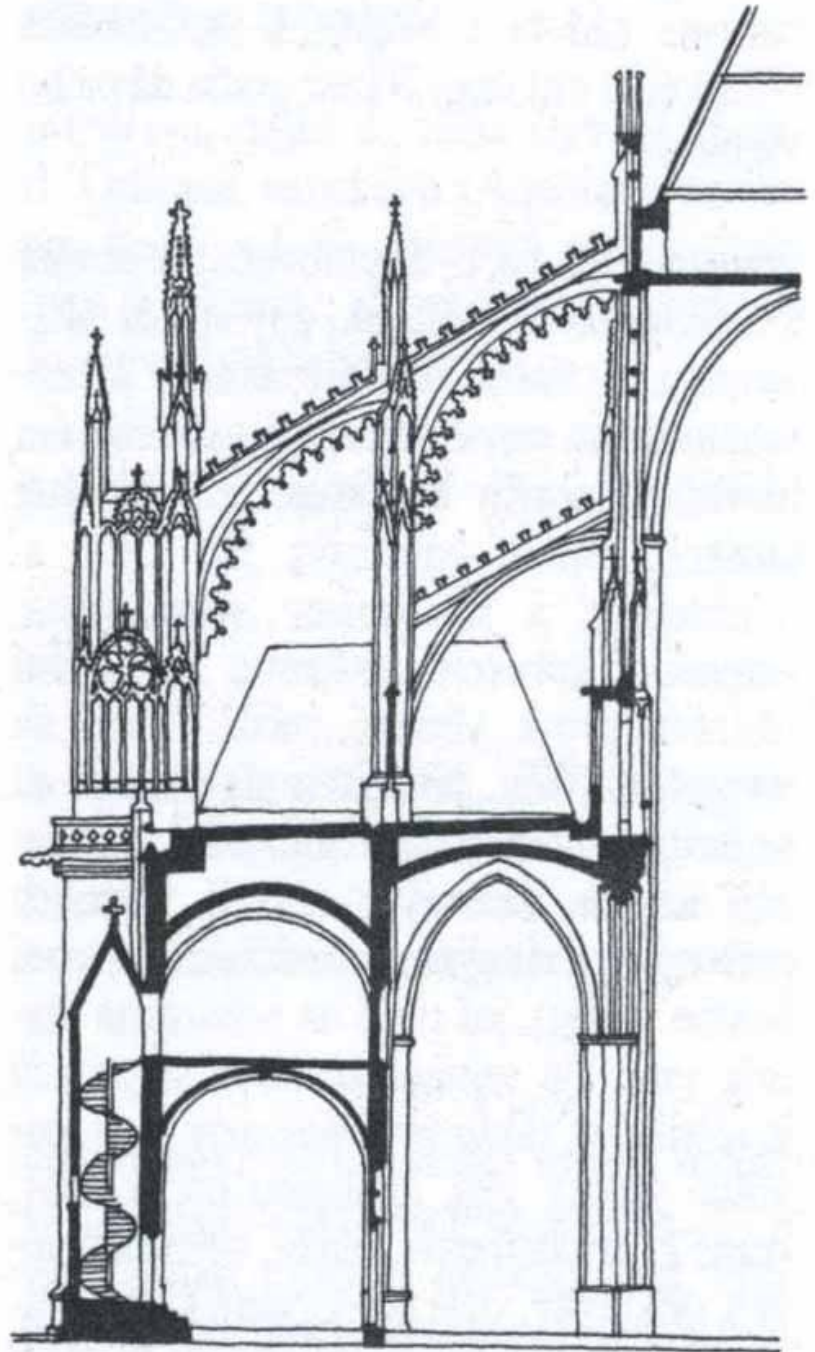
Cluny III

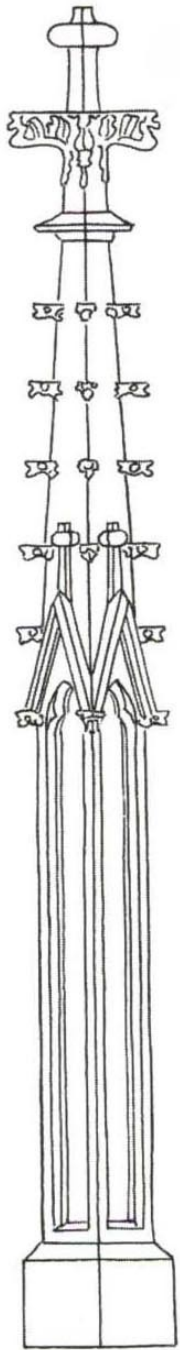
1088–1131

Dům čp. 46, Slavonice (kol. 1550)
sklípková klenba

opěrný systém

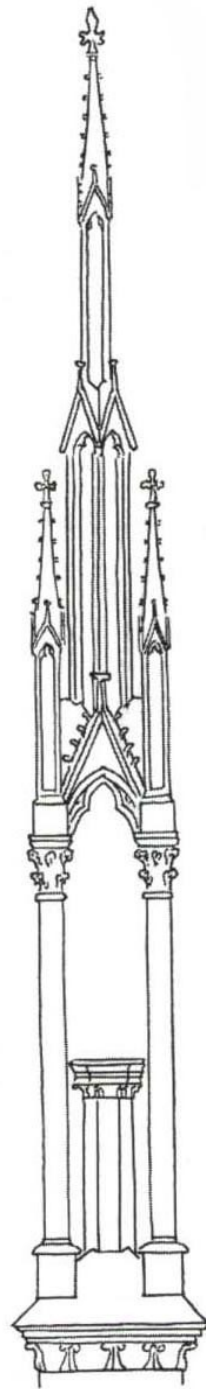

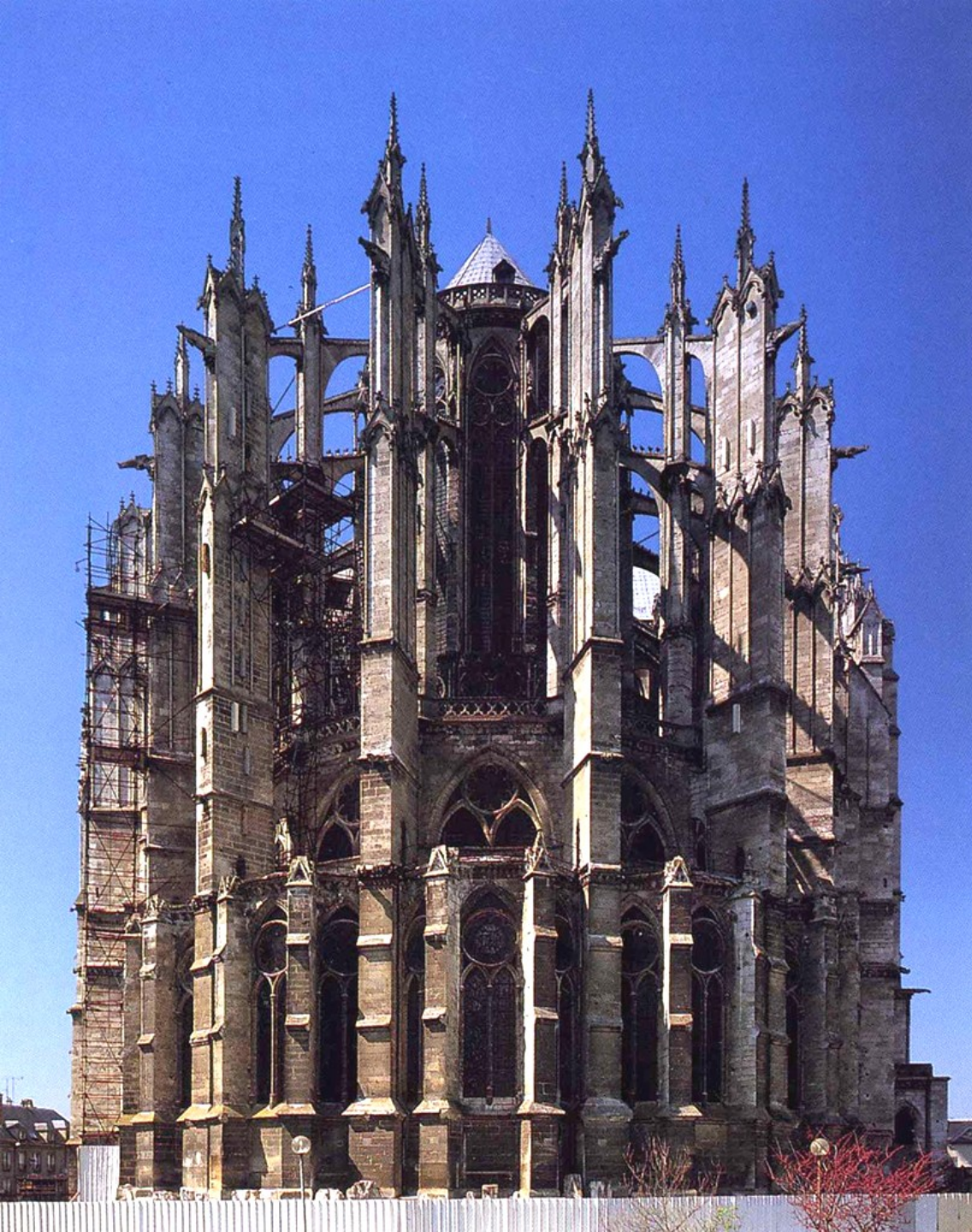
fiála

kraby

kytka

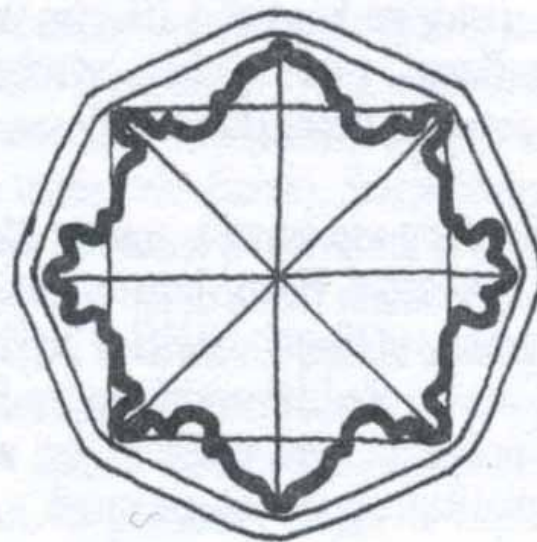
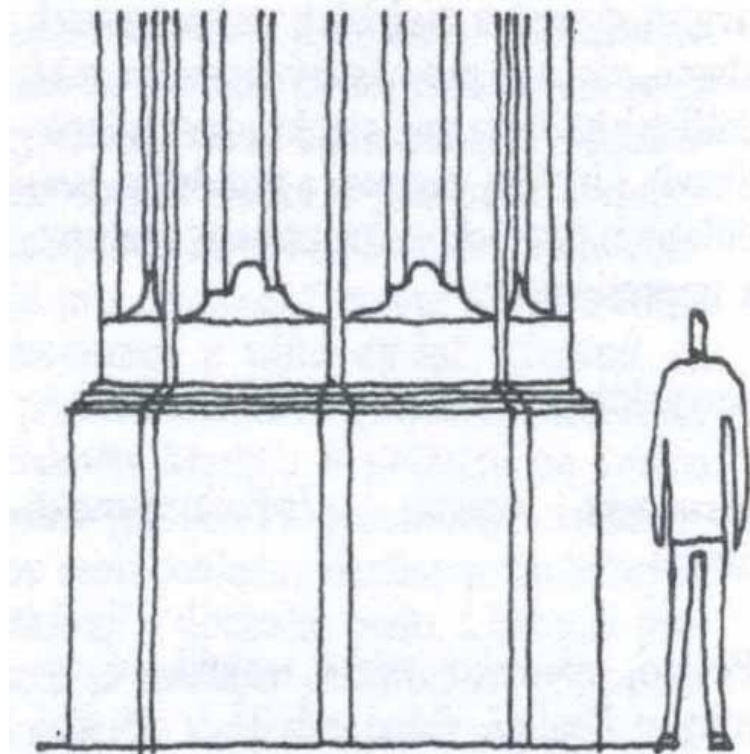
tabernákl

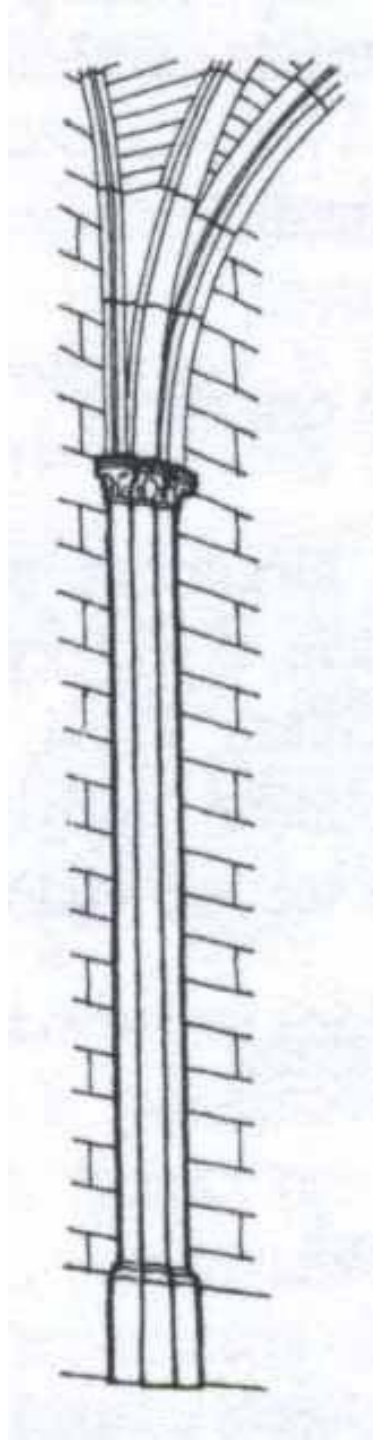

Saint-Pierre,
Beauvais

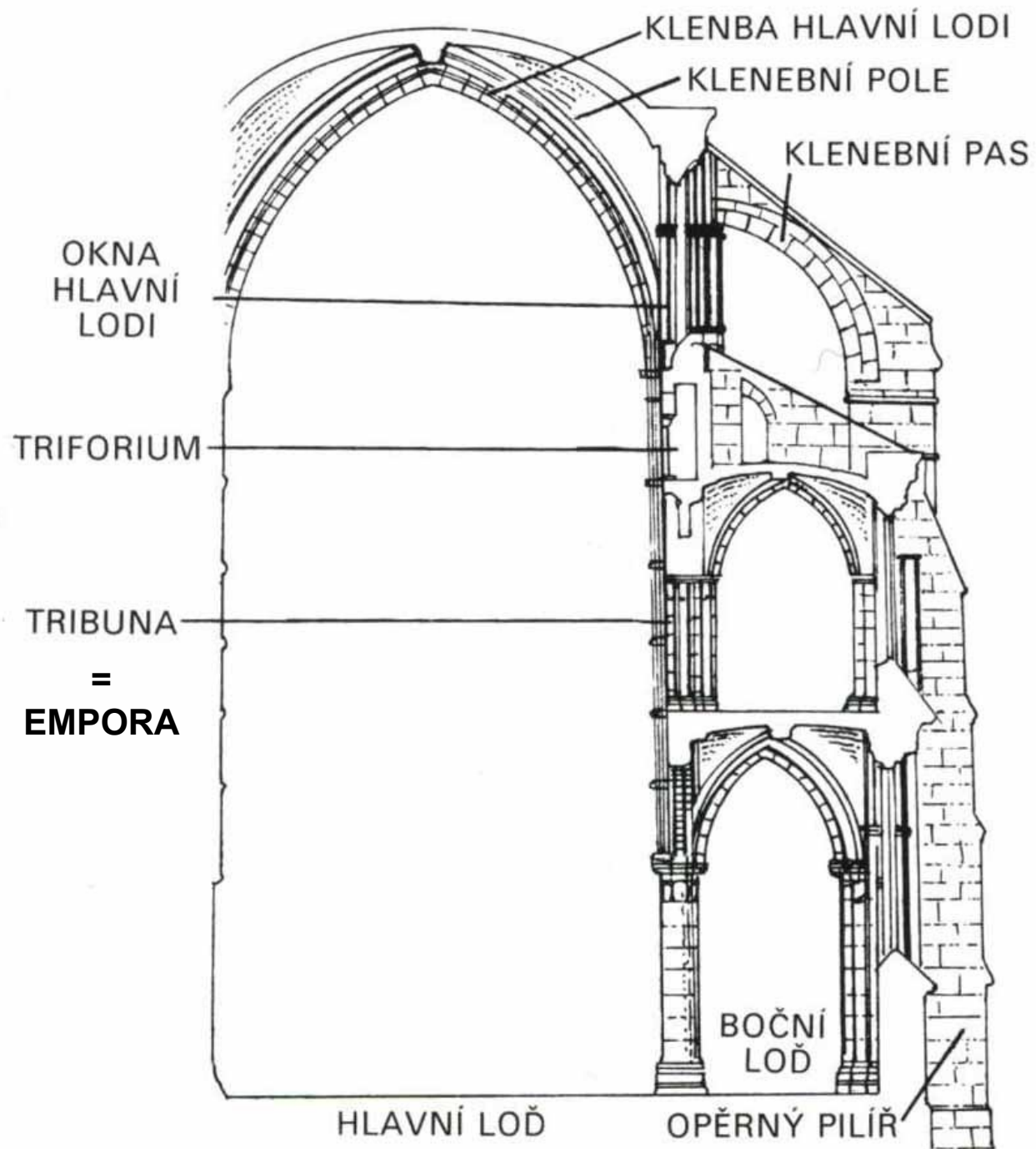
1225/1284

svazkový pilíř

přípora

Saint-Gervais-
et-Protais,
Soissons

1180–1190

Kostel
sv. Trojice,
Kutná Hora

před 1420

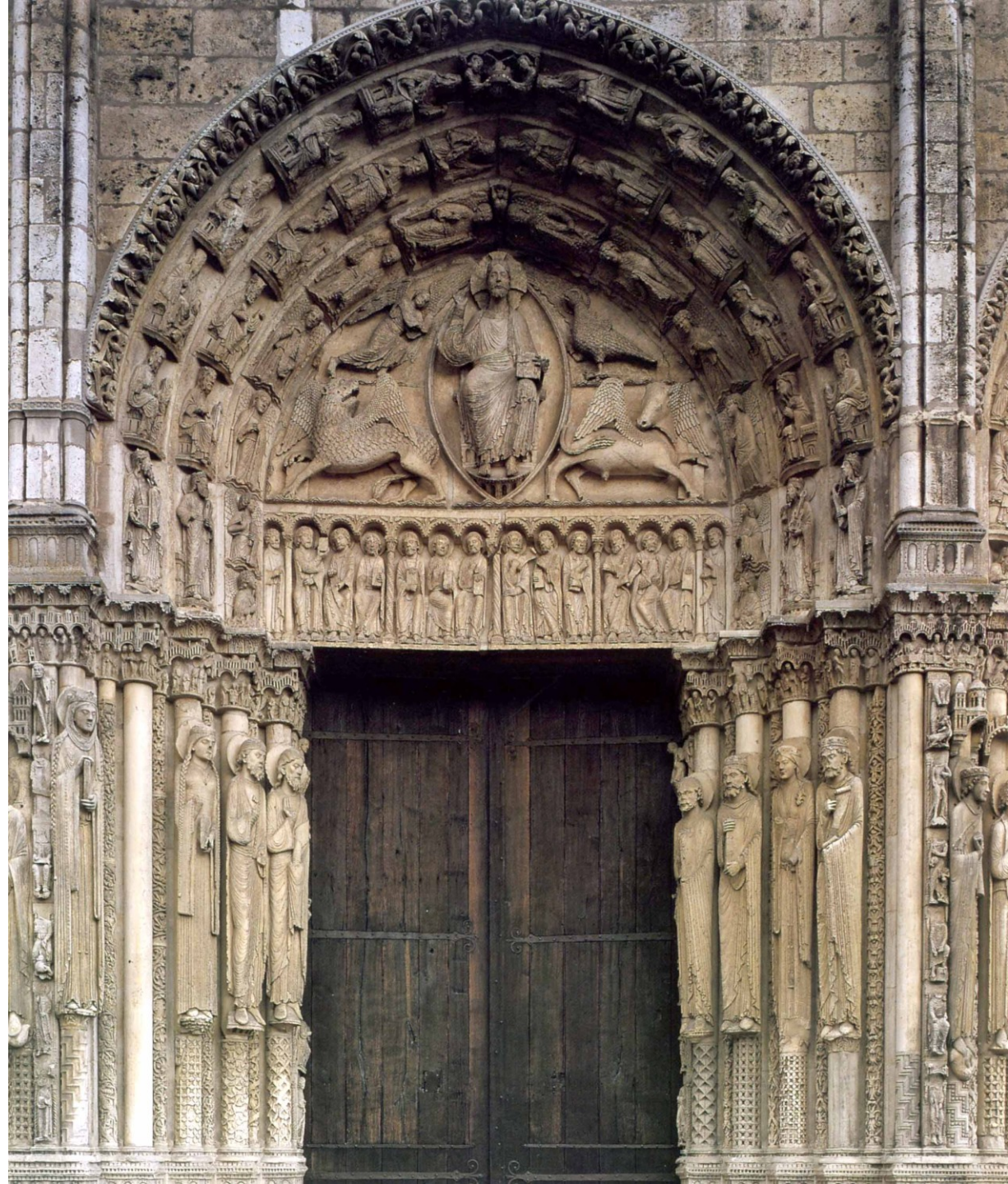
konzola

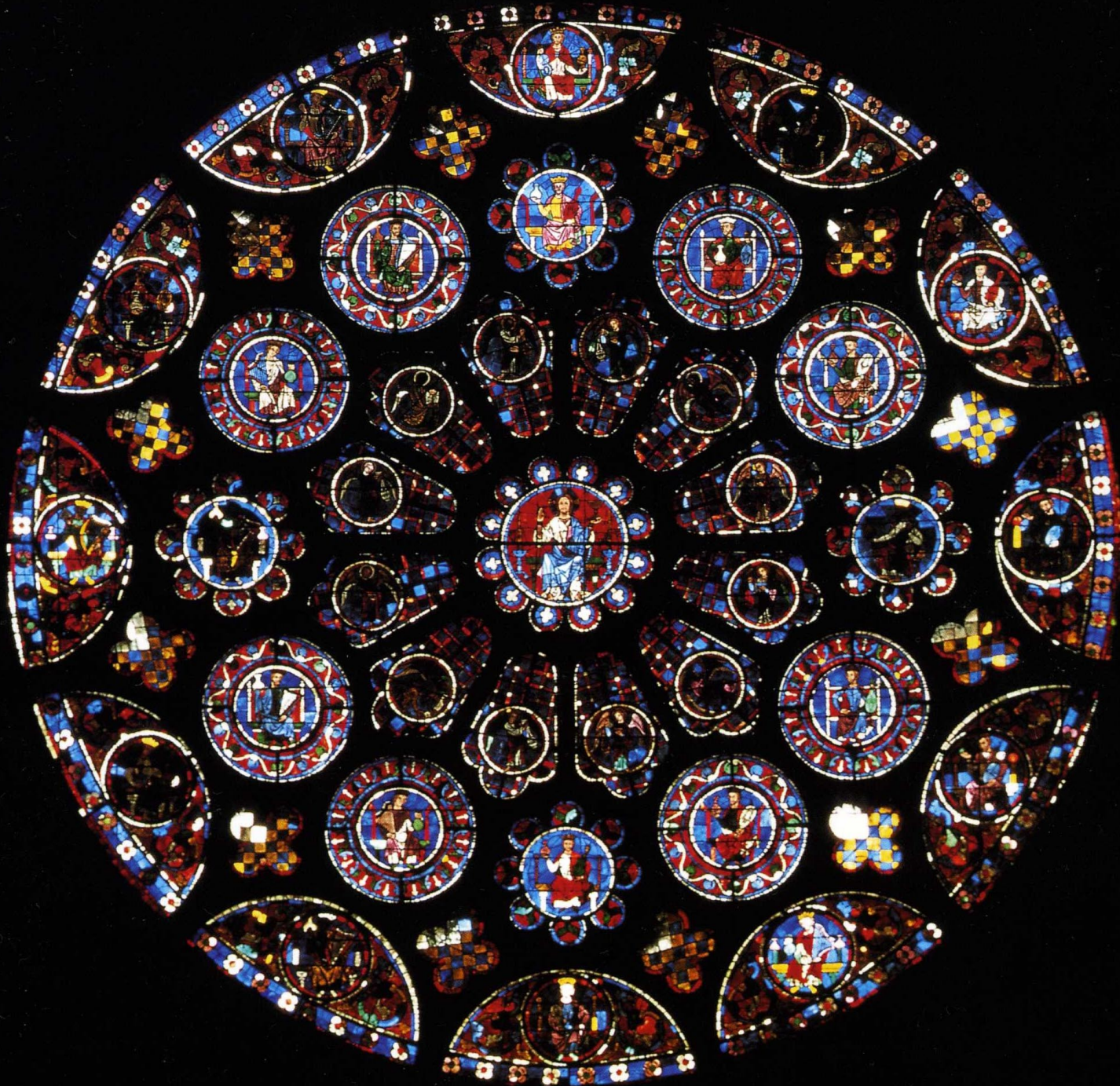
Notre-Dame, Chartres

západní průčelí,
střední portál
1145–1155

tympanon

archivolty

Notre-
Dame,
Chartres

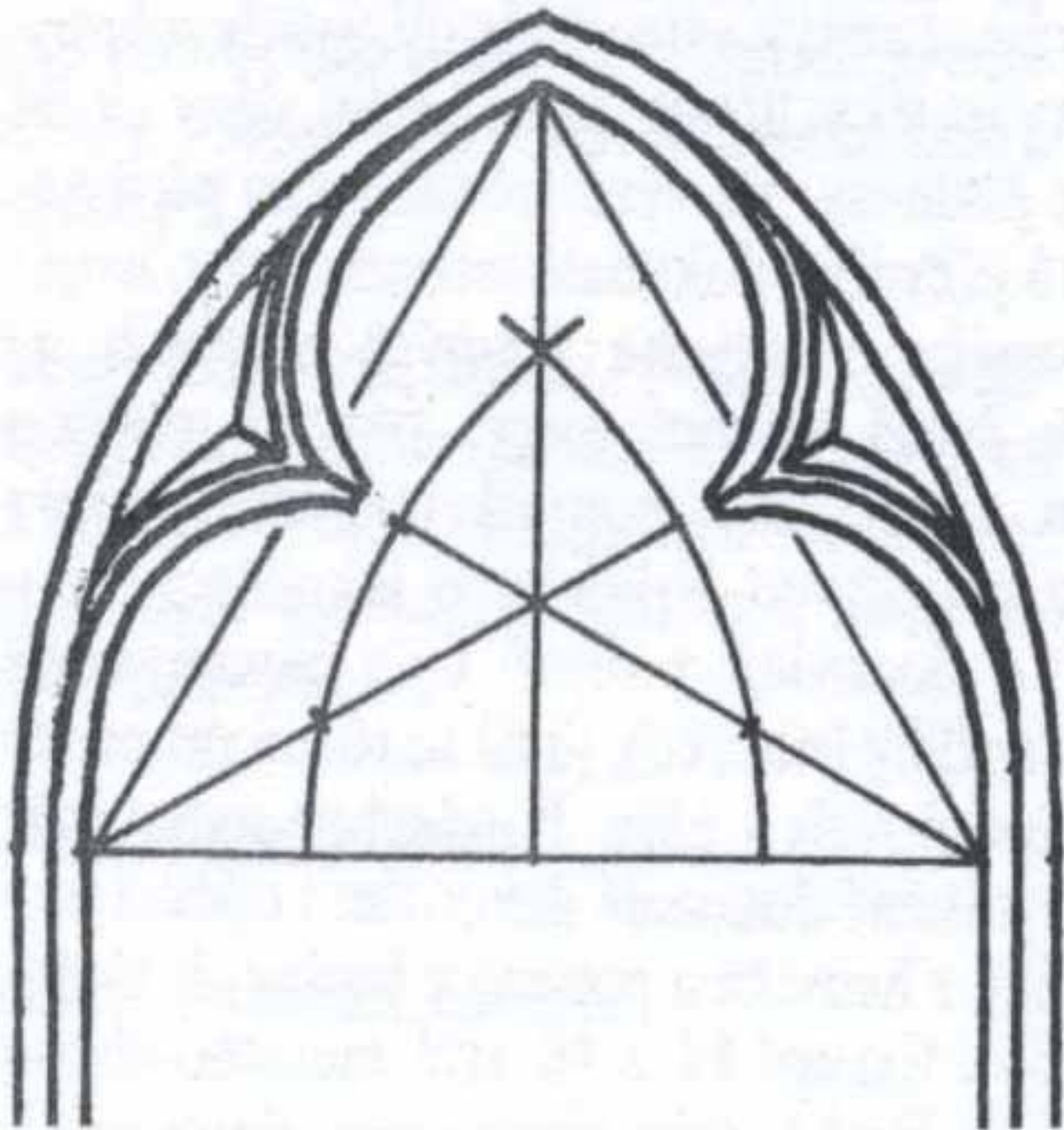
kol. 1200

rozeta

kružba

jeptiška

nosy

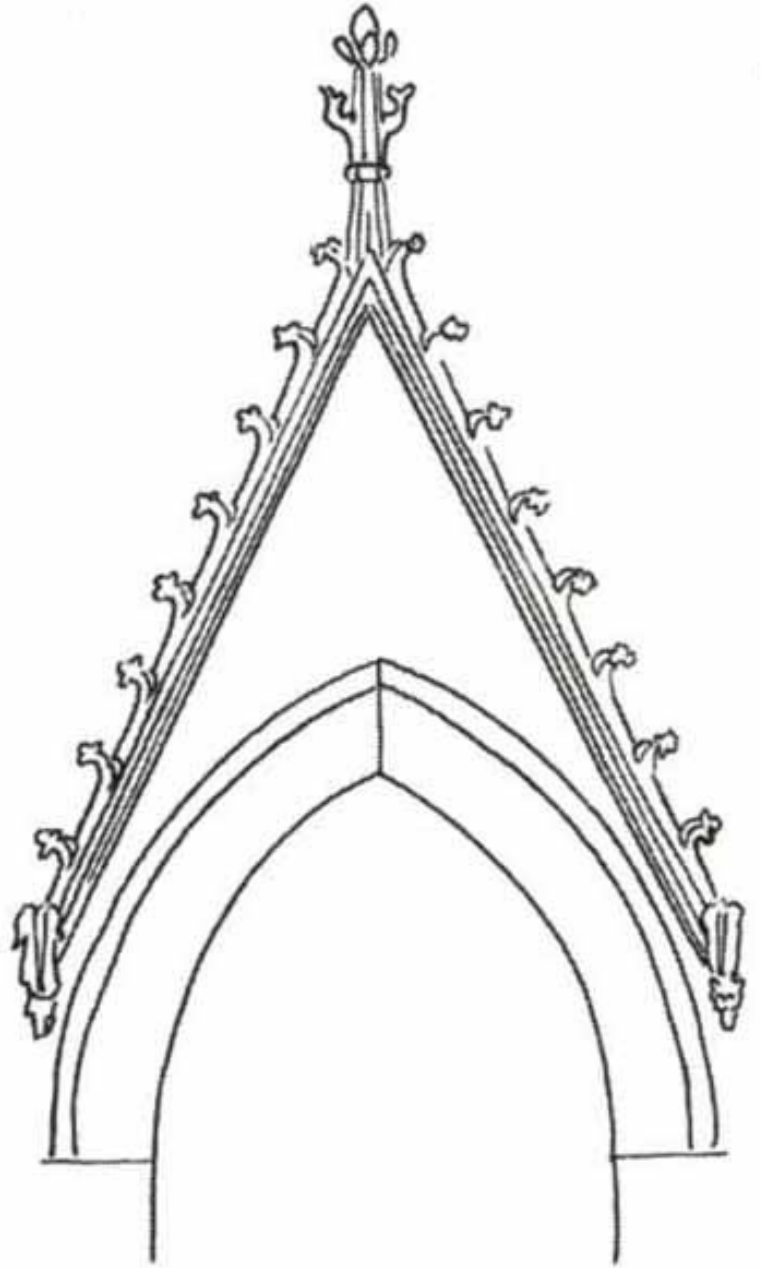
Petr Parlér

Kostel
sv. Bartoloměje,
Kolín nad Labem

1360–1378

*plaménková
kružba*

vimperk

Notre-Dame,
Reims

po 1254